Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 28 ◆ Субота, 9 лютого 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

...І нехай собі балакають, що навіть хрещення України-Русі князем Володимиром було позначене нашою споконвічною компанійщиною, — мовляв, ще вчора всі були язичники, а сьогодні гуртом увійшли в Дніпро й гуртом же стали християнами.

Не в тім річ, зовсім не в тім.

Просто ми уміємо любити наші тихі води.

Навіть тоді, коли холодно.

В усякім разі, краще купатися, — як на оцьому знімкові, — у крижаній воді в Тернополі, іж у теплих водах нинішніх південних морів...

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

У ДОНЕЦЬКУ відкрилася міжреспубліканська конференція, присвячена реалізації договору між УРСР і РРФСР. Представники Верховних Рад і Рад Міністрів, голови обласних і міських Рад, крім інших проблем, розглянуть економічні та екологічні інтереси прикордонних районів України і Росії.

МІНІСТРИ культури СРСР — М. Губенко і УРСР — Ю. Олененко підписали протокол, який передбачає співробітництво у спільній розробці і реалізації загальносоюзних програм розвитку культури та мистецтва, надання допомоги у створенні національно-культурних центрів, товариств, асоціацій української культури на території країни в місцях компактного проживання українців.

ПОДІЇ у Вільнюсі можуть повторитися в будь-якій іншій республіці, якщо народові не вдасться протистояти новоявленим «демократам», які закликають до негайного виходу із складу СРСР, непокори Конституції Союзу РСР і загострюють політичну обстановку. Так заявив на прес-конференції, організованій 8 лютого для працівників масової інформації прес-центром ЦК Компартії України, другий секретар Ленінського райкому партії м. Вільнюса Ю. Статкевич. У ній взяли участь також робітник вільнюського виробничого об'єднання «Вільма» О. Громов і кандидат економічних наук Г. Седенко, які прибули в Київ у складі групи представників трудових колективів столиці Литви.

УКРАЇНСЬКА РСР покладає великі надії на висунуті останнім часом рядом держав мирні ініціативи, реалізація яких могла б покласти край кровопролиттю в районі Перської затоки. Про це заявив постійний представник УРСР при ООН Г. Удовенко, виступаючи на першому в нинішньому році засіданні Комітету по здійсненню невід'ємних прав палестинського народу.

Газета — віддзеркалення громадської думки суспільства. Але й точки зору читачів про газету різні, не рідко протилежні. Які саме?

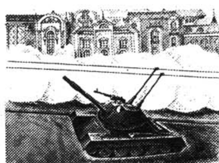

12 Сторінки 13

«...За стінами парламенту заревли двигуни, брязнули танкові гусениці, залунали армійські команди.

— Переворот!!! — майнула думка у кожного з народних обранців...».

Що сталося насправді?

14 Сторінка

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955. Тираж 166.150.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

◆

УВАГА! У зв'язку з технологією випуску газети другий «зошит» (9—16 стор.) вкладено між 4 і 5 сторінками.

ШУКАТИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

Як уже повідомлялося, на Всесвітній економічний форум у Давосі зібралися представники великого бізнесу, видатні фінансисти, були присутні також голови урядів ряду країн світу. Такі зібрання надають діловим людям, політикам хорошу можливість прислухатися до світового економічного пульсу, встановити нові зв'язки, обмінятись прогнозами щодо майбутнього розвитку економічної та політичної ситуації в тому чи іншому регіоні.

Ці можливості намагався плідно використати Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук для встановлення контактів з діловими людьми та політиками, які приїхали у Давос. Ось тільки невеликий перелік відомих діячів, з якими він зустрічався і мав змістовні розмови. Це колишній прем'єр-міністр Франції Р. Барр, голова Давоського симпозіуму, відомий бізнесмен і фінансист принц Садреддін Ага Хан, міністр фінансів Австрії Ф. Лаціна, міністр торгівлі і промисловості Великобританії П. Ліллі, прем'єр-міністр Бельгії В. Мартенс, президент Республіки Хорватії Ф. Туджман, прем'єр-міністр Республіки Болгарія Д. Попов, прем'єр-міністр Республіки Польща Я. Белецький, президент Європейського банку реконструкції та розвитку Ж. Атталі, інші.

Треба сказати, що спочатку ці розмови і контакти мали дещо формальний, протокольний характер. Адже представникам Заходу вперше довелося на такому рівні спілкуватись з Головою Верховної Ради суверенної України. Саме тому вони прискіпливо допитувались про соціально-політичну ситуацію в республіці, перспективи розвитку суспільних процесів, можливості встановлення прямих зв'язків, юридичні та економічні гарантії щодо вкладених капіталів.

І це не дивно. Адже ділові люди мають бути впевнені щодо своїх грошей та їх реальної віддачі. Обгрунтовані відповіді Л. М. Кравчука, його постійне спілкування з представниками засобів масової інформації сприяли зникненню деякої недовіри до можливостей і майбутнього статусу суверенної України, появі зацікавленості у розвитку співробітництва з нами.

В ході розмов з'являлись і конкретні пропозиції західних та інших бізнесменів про певні сфери співробітництва вже в найближчому майбутньому. Про це, приміром, заявили представники Європейського банку реконструкції та розвитку, міністр фінансів Австрії, керівники фірми «Рейсхауер», яка виробляє особливо точні верстати, група провідних індійських бізнесменів компанії «Хиндуджа компані», голова правління Нью-йоркського банку та банку «Інтермарітайм» в Женеві, керівники і представники компанії «Каргіл інтернешнл», «Філіпп Морріс», «Дюпон де Немур», Європейського фонду підприємництва.

Л. М. Кравчук запросив ділових людей приїхати на Україну, своїми очима побачити реальний стан речей і укласти відповідні контракти. Особливо це стосується допомоги у ліквідації наслідків чорнобильського лиха.

Не менш продуктивною виявилась і друга частина поїздки Голови Верховної Ради УРСР до Швейцарії, пов'язана з перебуванням у одному з найбільших міст країни — Цюріху, у її столиці Берні та центрі міжнародного співробітництва — Женеві. Л. М. Кравчук зустрівся з головою парламенту Швейцарської Конфедерації У. Бремі, ознайомився з роботою її вищого органу влади. Була досягнута принципова домовленість про вивчення українськими парламентаріями досвіду Швейцарії в організації парламентської роботи, зокрема у проведенні референдумів.

Відбулась зустріч і відверта розмова Л. М. Кравчука з працівниками радянського посольства та торговельного представництва СРСР у Швейцарії, у якій взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол СРСР З. Г. Новожилова та торговий представник СРСР В. О. Кріпайтіс.

Насиченим діловими зустрічами був і останній день перебування у Швейцарії. У Женеві Л. М. Кравчук зустрівся з представниками ділових кіл країни та світу, де ще раз наголосив на готовності України співробітничати з зацікавленими бізнесменами на взаємовигідній основі.

Слід відзначити, що велику активність у цій справі, бажання всіляко допомогти своїй рідній землі проявляв відомий на Заході вчений, українець за походженням, Богдан Гаврилишин, який є головою ради спостерігачів Міжнародного інституту менеджменту. Він виявив готовність надати допомогу у розширенні бази такого інституту в Києві.

Того ж дня Голова Верховної Ради УРСР зустрівся з акредитованими в Женеві керівниками міжнародних організацій. Серед них були: Я. Мартенсон — генеральний директор Відділення ООН, Г. Хінтерегтер — виконавчий секретар Європейської економічної комісії ООН, К. Дадзі — генеральний секретар ЮНКТАД, М. Абдельмумен — заступник генерального секретаря Всесвітньої організації охорони здоров'я, Б. Баллестерос — голова 47-ї сесії Комісії ООН з прав людини. Під час розмови порушувались питання про розширення участі України у європейських міжнародних справах, у тому числі в діяльності Відділення ООН у Женеві, про шляхи подальшого поглиблення процесів міжнародного співробітництва з гуманітарних проблем. Велика увага приділялась питанню посилення міжнародної допомоги у справі ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи.

Після обіду Л. М. Кравчук відвідав Відділення ООН у Женеві, де виступив на 47-й сесії Комісії ООН з прав людини.

Ми виходимо з того, відзначив він у виступі, що проблема прав людини — це домінанта прогресивного розвитку сучасного світу. Саме на цій основі можлива конструктивна взаємодія держав, зниження рівня конфронтації в ідеологічній і політичній сферах, а звідси і їх воєнного протистояння.

Досвід переконливо свідчить, що зневажання до загальнолюдських цінностей, нехтування загальноприйнятих норм і принципів міжнародного права веде до воєнних конфліктів, ставить під загрозу основне право людини — її право на життя. Війна в Перській затоці, що стала результатом агресії Іраку проти Кувейту, — наочний тому приклад. У цьому контексті мені хотілося б ще раз відзначити ту важливу місію, яка покладена світовим співтовариством на Комісію з прав людини, підкреслити важливість її плодотворної роботи в сучасних умовах.

Користуючись наданою мені можливістю, вважаю за потрібне ознайомити високу Комісію з тими демократичними процесами, які відбуваються зараз в Українській РСР, охарактеризувати наші підходи до проблеми прав людини.

Демократичні перетворення в Українській РСР — це результат нової політики мислення, яка спирається на загальнолюдські цінності, бере за основу особу людини, її права і свободи.

Як показала практика, нехтування правами людини, гіпертрофування класових, ідеологічних підходів до організації суспільного життя таять у собі трагічні наслідки. Саме такий підхід привів до жахливих злочинів проти народу. Перекручення при колективізації і штучний голод на Україні в 1932—1933 роках забрали життя мільйонів наших громадян. До цього треба додати репресії сталінських часів, що торкнулися всіх верств населення України, — її інтелігенції, діячів культури, науки і освіти, рядових робітників і селян, боротьбу з інакомисленням у післясталінські часи. Широка гласність зробила все це надбанням суспільства. Результатом стала небачена досі політизація населення. Прагнення до демократії, реального народоправства, забезпечення прав і свобод людини стало загальною турботою всіх громадян України.

Хотів би відразу підкреслити важливу роль у боротьбі за права людини світового співтовариства і його такого важливого інструменту, яким є Організація Об'єднаних Націй, її Комісія з прав людини. Загальна декларація прав людини, Міжнародні пакти з громадянських і політичних, соціальних і економічних прав, встановлені ними стандарти стали тим орієнтиром, на який ми рівнялись у законотворчій роботі.

Керуючись цими ідеалами, Верховна Рада Української РСР у липні минулого року проголосила Декларацію про державний суверенітет України. У ній ми підкреслили своє прагнення створити справжнє демократичне суспільство, в якому будуть всебічно забезпечені права і свободи людини. У Декларації визначено наші підходи до всіх сторін суспільного розвитку. Від імені народу Верховна Рада Української РСР проголосила пріоритет загальнолюдських цінностей над класовими, загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрідержавного права.

З метою сприяння процесові демократизації Президія Верховної Ради республіки прийняла постанову про порядок реєстрації громадських організацій. Вона діятиме до прийняття відповідного закону, проект якого незабаром буде винесено на розгляд українського парламенту.

Внесено зміни і доповнення в Положення про релігійні об'єднання, спрямовані на безперешкодну реєстрацію і діяльність релігійних об'єднань і центрів будь-яких конфесій. Тепер здійснюється підготовка проекту Закону про свободу совісті і релігійні організації. Ідучи назустріч побажанням віруючих громадян, Верховна Рада республіки постановила визнати неробочими дні релігійних свят — Різдва Христового, Великодня і Трійці.

На базі Декларації про державний суверенітет прийнято Закон про економічну самостійність республіки, який визнає рівність усіх форм власності, включаючи державну та індивідуальну (особисту і приватну). В першому читанні схвалено проект Закону про власність, прийнято і підготовлено проекти багатьох інших законів, завдання яких — забезпечити перехід до ринкової економіки. У цьому зв'язку предметом нашої особливої турботи є забезпечення соціального захисту громадян в умовах ринкових відносин, особливо найменш забезпечених.

Разом з тим треба прямо сказати, що процеси, пов'язані із забезпеченням прав людини на Україні, проходять далеко не безболісно. Проблеми у нас є. І досить складні. Особливо ті з них, які своїм корінням сягають минулого. До таких проблем, наприклад, належить міжконфесійний конфлікт, в який залучені Українська греко-католицька церква, Українська православна церква і Українська автокефальна православна церква. Непрості завдання доводиться вирішувати у зв'язку з відновленням прав незаконно репресованих свого часу кримських татар. Гострі конфлікти, пов'язані з порушенням прав людини, іноді виникають і в ході міжпартійної боротьби.

Великої гостроти останнім часом набули питання виконання вже прийнятих рішень законодавчих органів, посилення ролі суду в процесі демократичних перетворень, підвищення рівня правової культури як службових осіб, так і громадян та багато інших.

Сьогодні ми вже не приховуємо наявності таких проблем. Навпаки, ми докладаємо максимум зусиль для їх розв'язання в дусі гуманізму, справедливості і законності.

(Закінчення на 3-й стор.).

ШУКАТИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Тепер Україна, сказав Л. М. Кравчук, бере активну участь у роботі відповідних органів Комісії з прав людини, які розробляють проекти Зводу гарантій і принципів захисту душевнохворих, Декларації про права меншостей, Декларації про право і обов'язок громадян, службових осіб та органів держави заохочувати і захищати права людини. Одночасно в республіці ведеться робота по формуванню двостороннього договірно-правового механізму в галузі прав людини з сусідніми державами.

Надаючи важливого значення міжнародним контрольним механізмам, Україна приєдналась до Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права. Рішення про це було прийнято в грудні минулого року Верховною Радою республіки. Україна заявила також про визнання компетенції Міжнародного суду щодо шести конвенцій про права людини.

Ми вітаємо зусилля, що їх докладає Центр ООН по правах людини, у проведенні інформаційних програм, семінарів, консультативного обслуговування. Для громадян багатьох країн, у тому числі і для громадян України, ліквідація правової некомпетентності — дуже насущне завдання. Його розв'язанню певною мірою сприяв і європейський семінар, який проходив у вересні 1990 року в Києві і в якому взяли участь визначні вчені, громадські діячі, дипломати майже з усіх країн регіону, експерти ООН і неурядових організацій.

Ми з задоволенням відзначаємо значний прогрес, досягнутий останнім часом у міжнародному співробітництві в галузі прав людини. Свідчення того — прийняття таких важливих документів, як Конвенція проти тортур, Декларація про право на розвиток, Конвенція про права трудящих-мігрантів. Другий факультативний протокол до Пакту про громадянські і політичні права, який передбачає скасування страти. Великою подією стало і набрання чинності Конвенцією про права дитини, яка уже ратифікована Українською РСР.

Ми вважаємо, що настав час вжити невідкладних заходів і щодо юридичної охорони прав людини у зв'язку з деградацією навколишнього середовища. Україна, яка пережила трагедію Чорнобиля, кровно зацікавлена в цьому. Тому ми вітали б юридичне закріплення такої важливої категорії прав людини, як її екологічні права.

Повністю поділяючи і підтримуючи принципи і цілі Хельсінкського Заключного акта, наступних документів Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі, включаючи документи Паризької зустрічі 1990 року на найвищому рівні, а також висловлюючи прагнення внести свій вклад у будівництво загальноєвропейського дому, Українська РСР заявила про свій намір стати повноправним учасником Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі. Думається, таке прагнення цілком відповідає статусу України як великої європейської держави з своїми пріоритетами в європейській політиці, воно органічно вписується в завдання зміцнення на нашому континенті атмосфери взаєморозуміння і конструктивного співробітництва.

7 лютого Голова Верховної Ради УРСР повернувся з Швейцарії. На борту літака в Київ доставлено вантаж — ліки, медичні прилади для діагностування дітей, які потерпіли від чорнобильської катастрофи, на загальну суму понад 100 тисяч доларів.

Кор. Укрінформ.

БАРАБАШ РЯТУЄ ПАРЛАМЕНТ

ВЕРХОВНА РАДА УРСР ПРИЙНЯЛА ЗАКОН «ПРО ВЛАСНІСТЬ» І ЗАКОН «ПРО ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Звичайно, день, коли Верховна Рада УРСР прийняла ці закони, не буде позначено в календарях як святковий аналогічно тій даті, коли було проголошено Декларацію про суверенітет України. Але (сподіваюсь, мало хто мені заперечить) — це початок правової реалізації економічної реформи на Україні.

На підтвердження цього лише два аргументи. Відсутність Закону «Про власність» стримувала процес роздержавлення, який передбачено Концепцією переходу республіки до ринкової економіки. Водночас ринок неможливий без свободи підприємництва, задекларованої цією ж Концепцією.

Отже, на Україні узаконено різноманітність форм власності. Всі вони мають рівні права на існування. Приватна власність, про яку ще два роки тому говорили з острахом, рік тому — пошепки, півроку — порівнювали з містком до реставрації капіталізму, сьогодні стала реальністю.

Особливість Закону «Про власність» у тому, що він — конституційний, базовий. З нього виросте цілий ланцюг законів, без яких неможливо рухатися вперед на шляху радикальних змін.

У цілому перебіг обговорення був спокійний.

Пристрасті вихлюпнулися довкола статті 29, де йшлося про права власності професійних спілок, політичних партій та інших громадських об'єднань. Заковика у тому — надавати чи не надавати право партіям займатися комерційною діяльністю. Виступаючі апелювали до союзного законодавства, де подібна комерційна діяльність не передбачена, до світового досвіду, за яким політичним партіям узагалі заборонено вести комерційну діяльність.

Але ніхто не хотів поступатися. Мільйонам радіослухачів і телеглядачів було продемонстровано кілька блискучих суто політичних випадів. Колекціонери поповнили свої записники кількома оригінальними фразами на зразок: «Комуніст, який відчув смак наживи, це вже не комуніст».

Жарт жартом, але сесія справді зайшла у тупик. Врешті-решт здоровий глузд узяв верх. Вирішили, що підприємницька діяльність партій не є нормою цього закону, а має регламентуватися статутами партій. Інакше — питання відклали до розгляду Закону «Про партії».

На пропозицію депутата О. Барабаша парламент виправив недоречність, яку допустив напередодні. Виправив помилку, над якою, за висловом О. Барабаша, «сміявся б увесь світ». Справа в тім, що у статті 13 було записано, що об'єктом права індивідуальної власності є здібності. Тобто здібності прирівнювалися до майна.

Найаргументованішим із цього приводу був виступ депутата В. Дорофеєва. Він запропонував колегам купити його здібності, написати книгу. Таких не знайшлося. Друге прохання було ще складніше. Дорофеєв припустив, що хтось купив його здібності, але він вирішив їх не віддавати. І не міг уявити, як новий власник його здібностей зможе їх все-таки у нього забрати.

Як кажуть, пояснив на пальцях, але дохідливо. Отак завдяки пильності О. Барабаша наш парламент не потрапив до Книги рекордів Гіннесса.

Ще один важливий Закон «Про підприємництво», який прийнято на вечірньому засіданні, я попросив прокоментувати одного із його авторів, члена-кореспондента АН УРСР народного депутата УРСР, члена редколегії «Голосу України» О. Ємельянова.

— Закон спрямований насамперед на те, щоб захистити підприємця від тиску і втручання у його діяльність державних та інших адміністративних органів. Оскільки ми реформу починаємо не з нуля, а за умови, коли народногосподарський механізм туго оповсано очкуром адміністративно - командної системи, коли командують усім, то ціль закону не стільки дозволити, скільки заборонити. Заборонити втручатися у справи підприємців, регламентувати ці дії.

Звичайно, цей закон має загальний характер. А ми і не намагалися регламентувати всі деталі. Це буде в інших законах, які будуть похідними Закону «Про підприємництво» — закони про підприємства, оренду тощо.

Закон дозволяє займатися підприємницькою діяльністю за всіх форм власності. У ньому передбачено вільний найм людей, знято обмеження на види підприємницької діяльності. Звичайно, окрім тих, які заборонені — виготовлення зброї, наркотиків тощо.

Одне слово, це — справді діючий закон, який служитиме захисним бар'єром для підприємців.

Леонід БРОВЧЕНКО, економічний оглядач «Голосу України».

ЗАЧЕКАЛИСЯ ДОБРИХ ВІСТЕЙ...

Голова Ради Міністрів УРСР В. Фокін виступив на сесії Верховної Ради УРСР з аналізом суспільно-економічної обстановки в республіці.

З реакції залу було помітно, що доповідь «Про соціальне та економічне становище в республіці і соціальний захист населення при переході на ринкові відносини» задовольнила депутатів. Ні, ні якимись заспокійливими цифрами — їх завжди можна так підігнати, що найбезнадійніше становище легко видати за блискучі здобутки. А тверезістю мислення, ясними й прийнятними пропозиціями, реальністю окреслення найближчого часу.

В. Фокін має власну точку зору на важливі соціально-економічні процеси, оригінальні ідеї і вже практичні кроки для виведення України з кризового стану. Взяти хоча б систему захисту національного споживчого ринку індексацією доходів населення, оподаткування, соціального захисту людей при переході на ринкові відносини та інше.

Голова Ради Міністрів УРСР дав коротку, але влучну картину нинішнього життя людей — від Криму, Донбасу і аж до Полісся, Західної України, де скрізь є не тільки спільні джерела соціальної напруженості, а й свої місцеві, притаманні тільки їм «заміновані поля».

— Наше життя, — сказав В. Фокін, — сьогодні надміру динамічне, зміни у ньому настільки глибокі, що навіть за короткий проміжок часу між двома сесіями соціально-економічна ситуація на Україні зазнала суттєвих змін і, на жаль, не на краще.

Що ж, краще гірка правда, ніж солодка брехня. Причин поглиблення кризи доповідач назвав кілька. Це і загострення боротьби між політичними силами, партіями та угрупованнями, і розлад між центральною законодавчою і виконавчою владами країни, і суперечності між союзними і республіканськими законами, які істотно поглибилися після недавніх президентських Указів і рішень Кабінету міністрів СРСР, і неузгоджених дій союзних, республіканських і місцевих органів управління.

І все ж, незважаючи на всю незатишність суспільно-політичної ситуації в республіці, глава українського уряду не наважився її назвати як кризову. «Порівняно, скажімо, з такими регіонами, як Грузія, Прибалтика, Вірменія, Україна — одна з небагатьох республік Союзу, — зауважив доповідач, — де розвиток суспільно-політичного життя не переступив критичну межу, за якою починається повне безладдя в економіці, горе і муки людські. Заслуга в цьому, насамперед, нашого народу, його мудрості, розсудливості і витримки».

Стриманий оптимізм, а, точніше, проведені розрахунки, дають підстави вірити, що не все ще у нас втрачене для припинення подальшого сковування в прірву і послідовної стабілізації народного господарства. На думку уряду, сьогодні існують потенційні можливості для більш повного виявлення соціально-політичної обстановки. Для цього потрібно тільки одне: прагнути злагоди, шукати єдності дій.

На перехідному етапі нашої економіки глава уряду навів конкретний комплекс заходів, яких треба вжити для її оздоровлення. Це, по-перше, позбутись безмежного монополізму у виробництві, як коріння багатьох, коли не більшості, наших бід, включаючи і остогидлий дефіцит, і дедалі нахабнішу цінову агресію.

Другою частиною програми В. Фокін назвав намір здійснити у відносно стислі строки кардинальну структурну перебудову господарства України, метою якої є поворот нашої економіки обличчям до людини.

Життєво необхідно також провести докорінні зміни організаційних структур управління всіх рівнів.

Четвертою частиною програми було названо надання якісно нових імпульсів процесам роздержавлення і приватизації власності.

І п'яте — прискіпливої уваги потребує ряд дуже важливих аспектів інвестиційної, екологічної та науково-технічної політики уряду.

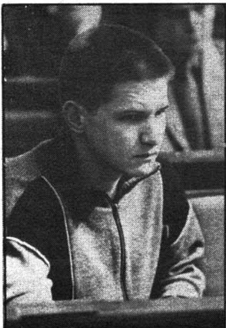
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ТРЕБА ВЧИТИСЯ ПОЛІТИКИ

Хто є хто

КОЛЕСНИК Сергій Віталійович, Торезький виборчий округ № 143, що на Донеччині. 1965 року народження, українець, член ВЛКСМ, освіта середня.

Член Комісії Верховної Ради УРСР у правах людини.

— Як стають народними депутатами України в такому молодому віці?

— Я сам висунув свою кандидатуру на пленумі Торезького міськкому комсомолу. Мене підтримали, і я був обраний після другого етапу з перевагою в дві тисячі голосів. «Обійшов» першого секретаря міськкому партії Сергія Полякова, який сьогодні став ще й головою міськради.

— Це не ускладнило ваші стосунки?

— Усе на світі змінюється... Ми посміхаємось один одному при зустрічі, і я проти нього нічого не маю, він, сподіваюся, теж.

— Ви — шахтар за спеціальністю, видобували вугілля. А в парламенті вже навчилися відрізняти конкретнику від «порожньої породи»?

— Парламентарієм себе вже деякою мірою відчуваю, хоча й вважаю найбільшим недоліком депутатського корпусу те, що ми прийшли всі, хто від верстата, хто від заступа, хто від книги. Всім нам треба вчитися політики. А найстрашніше те, що ми й досі не володіємо повною інформацією про стан справ на Україні, в СРСР. У цьому плані ми — справді «колоніальний парламент», який все у всіх просить: в апарату, у Президента СРСР. Навіть власну Декларацію про державний суверенітет ми просимо визнати...

— А чим ви займаєтеся безпосередньо у Верховній Раді?

— Документами про ситуацію в Литві, про спільне патрулювання військ і міліції і про референдум. Пропозиція нашої Комісії — якнайшвидше створити комісію або комітет з питань зовнішньої і внутрішньої безпеки. Зволікати з вирішенням цієї проблеми, як на мене, не можна.

— Ви — комсомольський депутат. А сьогодні до якої партії схиляються ваші політичні симпатії?

— Я — член ВЛКСМ, але найрозумнішою позицією для себе вважаю поділяти думки тієї партії, яка прагне справжнього суверенітету України. Як для депутата для мене єдиний «партійний» документ — Декларація про державний суверенітет України.

— Чи вистачає у вас часу на ще щось, окрім політики?

— Нині я навчаюся на курсах англійської мови, бо знання іноземних мов вважаю необхідним для сьогоднішньої молодої людини. А більше ні на що не вистачає часу, хіба що на ранкову пробіжку, на телебачення, радіо. Добре, що хоч «Суперканал» показує — маю доступ до світових новин, перекритий на ЦТ з приходом Кравченка...

— Я часто вас бачу з томиком Висоцького. Це ваше поетичне уподобання?

— Я Висоцького дуже шаную за все. З нього можна вибрати безліч епіграфів навіть до роботи нашого парламенту: «Тридцать три богатыря порешили, что зазря берегли они царя и моря, кажный взял себе надел, кур завел — и в ём сидел, охраняя свой удел не у дел» — щодо ситуації з владою в Союзі, або «А стрелок: «Да, это что за награда! Мне бы — выкатить портвейну бадью!». Мол, принцессу мне и даром не надо, — чудую я и так победю!» — щодо пасивності певної частини наших громадян...

— А найулюбленіші чотири рядки? Отак, з ходу...

«Мне этот бой
не забыть нипочем,—
Смертью пропитан воздух.
А с небосклона
бесшумным дождем
Падали звезды...».

— Чи не тому ви так часто ходите у якійсь напіввійськовій формі?

— Так. По-перше, мені, несімейному, зручно, а подруге, пам'ять. Я — все-таки піхота, послужив трохи в Афганістані...

— А що особисто для вас значить Афганістан?

— Велика романтична подорож — на початку, з кривавим прозрінням — у кінці...

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Зверніть увагу

ЗНАТИ — ЗНАЧИТЬ УМІТИ

Як практично втілити в життя вимоги республіканського Закону про місцеві Ради й місцеве самоврядування? Чи є у виконавчої влади на місцях реальні можливості впливати на процеси становлення ринкових цін? Що роблять постійні депутатські комісії? Відповідь на ці та інші запитання мають знайти депутати-практики Одещини на обласних курсах, що почали діяти на базі Одеського інституту політології та соціального управління. Першими слухачами стали голови виконкомів сільських та селищних Рад, керуючі справами виконкомів. Читають лекції, проводять практичні заняття не лише викладачі, а й найдосвідченіші колеги самих слухачів.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

ВЗЯЛИ У ПРИЙМИ

Від села Сатиєва, що у Дубнівському районі, до райцентру далеченько, і депутати сільської Ради не раз замислювались, як би відкрити тут медичну амбулаторію. Вирішили просто: поділилися власним приміщенням. Весь другий поверх адміністративного будинку віддали під амбулаторію, куди завезли медичне обладнання та інвентар. Тепер мешканці села матимуть змогу на місці проконсультуватися у терапевта, педіатра, гінеколога, інших спеціалістів. А будинок фельдшерсько-акушерського пункту вирішено переобладнати під житло для двох лікарів.

Петро ЯКОВЧУК.
Рівненська область.

Новини з усієї України

«РІДНИЙ ПРИЧАЛ» — ГАЗЕТА БУЛЬВАРНА

Запропонувавши редактору миколаївської газети власне інтерв'ю з королем дитбудинківської поп-музики Андрієм Разіним, почув у відповідь:

— На жаль, не опублікуємо.

— Тому що завелике?

— Тому що «Рідний причал» — газета бульварна і в першу чергу вміщує читацькі листи, неперевірені чутки, бувальщину та частково рекламу.

Подарувати свою візитку редактор також поки що не може. Після дзвінка з Миколаївського обкому партії в друкарні зняли «кримінальну» газетну «шапку». Пославшись на перевантаженість, місцева друкарня відмовилася випускати газету. Нині вона друкується в Херсоні. Користується неабиякою популярністю, виходить двома мовами. Тираж «Рідного причалу» сягає тиражу «Комсомольской правды» на Миколаївщині — 30 тисяч. «Рідний причал» — орган обласної організації Спілки журналістів України.

Володимир БОНДАРЕНКО.
Миколаїв.

ЯКЩО СУЕЦ ЗАКРИЄТЬСЯ

Незважаючи на війну в Перській затоці, судна Чорноморського морського пароплавства продовжують свої рейси у східні порти через Суецький канал. Більше того, цими днями керівництву радянського пароплавства надійшов телекс від адміністрації каналу, в якому вказується, що війна не вплинула тут на рух суден, їх кількість навіть зросла.

Втім, війна є війна, і Суец зовсім близько від її епіцентру. А що коли обставини все ж змусять закрити канал?

— Таку небажану ситуацію ми передбачаємо, — каже начальник служби експлуатації флоту ЧМП В. Костюченко. — Тому розробили ряд варіантів. Плануємося, скажімо, пустити флот і навколо Африки.

Георгій ЧОРНОМОР.
Одеса.

Щойно повідомили

ВІД З'ЇЗДУ — У СВІТ

У Києві створено Асоціацію астрономів республіки

Недавно старовинна обсерваторія Київського держуніверситету імені Т. Шевченка приймала вчених, представників астрономічної науки з багатьох міст республіки, які з'їхалися на Установчий з'їзд Української астрономічної асоціації. На ньому обговорено й прийнято Статут та Угоду про створення нового об'єднання науковців. Першим президентом УАА обрано академіка АН УРСР Я. Яцківа, віцепрезидентами — директора астрономічної обсерваторії Київського держуніверситету В. Тельнюка-Адамчука та доцента КДУ В. Івченка. Членами-засновниками асоціації стали Головна астрономічна обсерваторія АН УРСР, астрономічна обсерваторія Київського державного університету імені Т. Шевченка, Інститут радіоастрономії АН УРСР у Харкові.

Народження нової інституції, переконані науковці, дасть можливість українській астрономії виходити на прямі контакти з Європейським астрономічним товариством та Міжнародною астрономічною спілкою, репрезентувати свою республіку на міжнародному рівні.

Інформцентр УАА.

Про що говорять

«БІДНІ ЛЮДИ» З АВТОСЕРВІСУ

Як працює комісія по обміну грошей? Про це розповідає заступник голови районної комісії, народний депутат Ленінградської райради Києва Вадим ПРОШКО.

— Починати треба з того, що постанова уряду стосовно організації депутатських комісій є юридичним нонсенсом. Ну як може депутатська комісія бути утвореною при виконкомі?! Адже він є органом Ради! І взагалі, кого вводити до складу комісії, як налагодити її роботу — ми самі вирішували ці питання протягом першого дня обміну грошей. Тож, мабуть, навіть у сусідньому Жовтневому районі Києва структура цього органу та його діяльність різко відрізняються від наших. Ми, наприклад, ввели до складу комісії представників Ощадбанку, Промбудбанку, КДБ, Відділу боротьби з розкраданням соціалістичної власності, а також заступника голови райвиконкому.

Ми не змогли б працювати і без представників фінансових органів виконкому — вони допомагають перевіряти доходи тих людей, які працюють «на патенті» — кооператорів, індивідуалів тощо. І, як не дивно, ще жодному ми не відмовили в обміні грошей через те, що їх було забагато. Середня сума, яку нам приносять, — 100 карбованців понад зарплату. Отже, твердження, буцімто хтось залишиться з необмінними купюрами, можна піддати сумніву. У нашому районі з трьохсоттисячним населенням, як виявилося, немає жодного тіньового ділка такого масштабу. Гадаю, цього бути не може — просто ці люди знайшли інші шляхи обміну своїх капіталів. Або взагалі не зберігають їх у «дерев'яній» валюті.

Проте ті, хто живе від зарплати до зарплати, зазнали неабияких клопотів. Бо постановою уряду, що передувала кампанії, не було враховано багатьох категорій: безробітні, домашні господарки, ті, хто був у відрядженні чи у відпустці тощо. Розпорядження щодо них надходять ще й досі.

Та все ж можна підбити вже деякі підсумки цього заходу.

У Ленінградському районі Києва, наприклад, розташовано близько 900 малих і великих підприємств та організацій. Суми, які вони подали до обміну, комісія ще тільки починає розглядати — раніше не було часу. Всім працівникам обміняють гроші. Та не все так просто.

Керуючий Ленінградським районним відділенням Промбудбанку П. Краснянський розповідає, що вклалися в «ліміт» лічені підприємства району. Але для того, аби перевірити всі пояснення щодо цих сум, треба, мабуть, працювати майже рік. Як приклад — районний плодокомбінат: маючи ліміт 14 200 карбованців, здав 251 700. Міжобласний центр об'єднання «АвтоВАЗтехобслуговування» за ліміту 5000 карбованців здав 147 000. І в усіх уже готові пояснення: мовляв, буквально за кілька днів до того сталося подорожчання послуг та запчастин, свої гроші привезли на головне підприємство філії з області тощо. Підінно перевір! З громадської організації «Центр сприяння сім'ї та дитинству», в якій взагалі ніколи в касі більш як 100 карбованців не було, принесли 23 450 з поясненням «...за реалізацію телевізорів співробітникам...».

Усі рахунки підприємств заморожено. Тепер справа — за конкретними поясненнями.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

...ІКИ

...найбільшим ...атського кор... ...прийшли всі, ...хто від за... ...книги. Всім ...ися політики. ...е те, що ми ...ємо повною ...о стан справ ...РСР. У цьо... ...справді «ко... ...амент», який ...ить: в апара... ...а СРСР. На... ...кларацію про ...ренітет ми ...

...займається ...у Верховній

...ами про си... ...про спільне ...ійськ і мілі... ...ендум. Пропо... ...омісії — яки... ...рити комісію ...питань зов... ...рішньої без... ...з вирішенням ...як на мене, ...

...мольський де... ...до якої ...ся ваші полі...

...ен ВЛКСМ. ...шою позицією ...подіяти ...ії, яка праг... ...суверенітету ...ля депутата ...ій «партій... ...— Деклара... ...ний суверені...

...ає у вас ча... ...окрім полі...

...навчаюся на ...ської мови, бо ...х мов вважаю ...х сьогодні... ...одини. А бі... лыше ні на що не вистачає часу, хіба що на ранкову пробіжку, на телебачення, радіо. Добре, що хоч «Супер-канал» показує — маю доступ до світових новин, перекритий на ЦТ з приходом Кравченка...

— Я часто вас бачу з томиком Висоцького. Це ваше поетичне уподобання?

— Я Висоцького дуже шаную за все. З нього можна вибрати безліч епіграфів навіть до роботи нашого парламенту: «Тридцать три богатыря порешили, что зазря берегли они царя и моря, кажный взял себе надел, кур завел — и в ём сидел, охраняя свой удел не у дел» — щодо ситуації з владою в Союзі, або «А стрелок: «Да, это что за награда! Мне бы — выкатить портвейну бадью!». Мол, принцессу мне и даром не надо, — чудо-юду я и так победю!» — щодо пасивності певної частини наших громадян...

— А найулюбленіші чотири рядки? Отак, з ходу...

«Мне этот бой
не забыть нипочем,—
Смертью пропитан воздух.
А с небосклона
бесшумным дождем
Падали звезды...».

— Чи не тому ви так часто ходите у якійсь напіввійськовій формі?

— Так. По-перше, мені, несімейному, зручно, а по-друге, пам'ять. Я — все-таки піхота, послужив трохи в Афганістані...

— А що особисто для вас значить Афганістан?

— Велика романтична подорож — на початку, з кривавим прозрінням — у кінці...

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...відомили

...У — У СВІТ

...ю астрономів республіки

...ано академіка ...Яцківа, віце... ...— директора ...обсерваторії ...університету ...Адамчука та ...В. Івченка. ...вниками асо... ...оловна астро... ...ерваторія АН ...омічна обсер... ...ої держав... ...ету імені ...інститут радіо... астрономії АН УРСР у Харкові.

Народження нової інституції, переконані науковці, дасть можливість українській астрономії виходити на прямі контакти з Європейським астрономічним товариством та Міжнародною астрономічною спілкою, репрезентувати свою республіку на міжнародному рівні.

Інформцентр УАА.

Новини з усієї України

«РІДНИЙ ПРИЧАЛ» — ГАЗЕТА БУЛЬВАРНА

Запропонувавши редактору миколаївської газети власне інтерв'ю з королем дитбудинківської поп-музики Андрієм Разіним, почув у відповідь:

— На жаль, не опублікуємо.

— Тому що завелике?

— Тому що «Рідний причал» — газета бульварна і в першу чергу вміщує читацькі листи, неперевірені чутки, бувальщину та частково рекламу.

Подарувати свою візитку редактор також поки що не може. Після дзвінка з Миколаївського обкому партії в друкарні зняли «кримінальну» газетну «шапку». Пославшись на перевантаженість, місцева друкарня відмовилася випускати газету. Нині вона друкується в Херсоні. Користується неабиякою популярністю, виходить двома мовами. Тираж «Рідного причалу» сягає тиражу «Комсомольской правды» на Миколаївщині — 30 тисяч. «Рідний причал» — орган обласної організації Спілки журналістів України.

Володимир БОНДАРЕНКО.
Миколаїв.

ЯКЩО СУЕЦ ЗАКРИЄТЬСЯ

Незважаючи на війну в Перській затоці, судна Чорноморського морського пароплавства продовжують свої рейси у східні порти через Суецький канал. Більше того, цими днями керівництво радянського пароплавства надійшов телекс від адміністрації каналу, в якому вказується, що війна не вплинула тут на рух суден, їх кількість навіть зросла.

Втім, війна є війна, і Суец зовсім близько від її епіцентру. А що коли обставини все ж змусять закрити канал?

— Таку небажану ситуацію ми передбачаємо, — каже начальник служби експлуатації флоту ЧМП В. Костюченко. — Тому розробили ряд варіантів. Планується, скажімо, пустити флот і навколо Африки.

Георгій ЧОРНОМОР.
Одеса.

Історичні історійки

НЕХАЙ ВИСИТЬ

Фабрика «Червона синька» — то, швидше за все, вигадка якогось уїдливого сатирика. А ось це міг вигадати хіба що диверсант, очорнитель нашої історії. У Києві, за два кроки від станції метро «Жовтнева» — вулиця Лагерна, і на тому ж будинку, як на гріх, поштовий ящик під номером 1917. Втім, нехай висить. Як казав цар Петро Перший, «дабы глупость каждого всякому видна была»...

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

ПІДФАРБОВАНИЙ БРЕЖНЄВ

Восени минулого року у Дніпродзержинську серед ночі було забруднено фарбою бюст Л. Брежнєва. Надто швидко знайшли й автора, робітника міського господарства О. Актямова. Далі справи пішли зовсім не так швидко. Баглійський нарсуд не зміг винести вирок і повернув справу міліції. Бо слідство не змогло довести, що бюст є пам'яткою історії і що він охороняється державою. Хоч, здається, довести це неважко. Крім того, бюст не пошкоджено, а тільки підфарбовано. Отже, йдеться тільки про вчинок. Чи можна його трактувати виключно як хуліганський? Одначе, О. Актямов у судовому засіданні пояснив, що ним керували справедливі громадянські почуття: він не може пробачити Брежнєву загибель тисяч наших хлопців в Афганістані. Як накаже слідчим сприймати такі мотиви?

Наш кор.

...І ЛЮДИ» З АВТОСЕРВІСУ

...заступника ...онкому. ...ли б працюва... ...твників фінан... ...виконкому — ...ють перевіря... ...людей, які ...патенті» — ...індивідуалів ...е дивно, ще ...відмовили в ...через те, що ...о. Середня су... ...рпність, — ...ів понад зар... ...твердження, ...залишиться з ...купюрами, ...сумніву. У ...з трьохсотти... ...енням, як ви... ...е жодного ті... ...такого мас... ...цього бути не ...ці люди ...шляхи обміну ...в. Або взагалі ...х у «дерев'я... ...о живе від зарплати до зарплати, зазнали неабияких клопотів. Бо постановою уряду, що передувала кампанії, не було враховано багатьох категорій: безробітні, домашні господарки, ті, хто був у відрядженні чи у відпустці тощо. Розпорядження щодо них надходять ще й досі.

Та все ж можна підбити вже деякі підсумки цього заходу.

У Ленінградському районі Києва, наприклад, розташовано близько 900 малих і великих підприємств та організацій. Суми, які вони подали до обміну, комісія ще тільки починає розглядати — раніше не було часу. Всім працівникам обміняють гроші. Та не все так просто.

Керуючий Ленінградським районним відділенням Промбудбанку П. Краснянський розповідає, що вклалися в «ліміт» лічені підприємства району. Але для того, аби перевірити всі пояснення щодо цих сум, треба, мабуть, працювати майже рік. Як приклад — районний плодокомбінат: маючи ліміт 14 200 карбованців, здав 251 700. Міжобласний центр об'єднання «АвтоВАЗтехобслуговування» за ліміту 5000 карбованців здав 147 000. І в усіх уже готові пояснення: мовляв, буквально за кілька днів до того сталося подорожчання послуг та запчастин, свої гроші привезли на головне підприємство філії з області тощо. Піди-но перевір! З громадської організації «Центр сприяння сім'ї та дитинству», в якій взагалі ніколи в касі більш як 100 карбованців не було, принесли 23 450 з поясненням «...за реалізацію телевізорів співробітникам...».

Усі рахунки підприємств заморожено. Тепер справа — за конкретними поясненнями.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Факт і коментар

«ВІТРАНС» ТА «УНІФАРМ» ПРОПОНУЮТЬ

Спільне радянсько-англійське підприємство «Уніфарм» влаштовує у Києві виставку-презентацію австрійської фірми «Вітранс». Вона проходитиме з 11 по 16 лютого у виставочному залі Гостинного двору.

Цей факт ми попросили прокоментувати керівника дирекції СП «Уніфарм» І. БАЛАНДІНА:

— «Вітранс» хоче продемонструвати українським підприємцям сучасну оргтехніку, комп'ютерне обладнання, побутову радіоелектроніку, телевізори, відеомагнітофони, засоби зв'язку.. Виготовлено все це провідними фірмами світу.

— Відвідувачам, мабуть, залишиться тільки висловлювати захопленість досягненнями зарубіжних фірм?

— Не тільки. Тим, хто зацікавиться експонатами, ми гарантуємо вигідний контракт.

— ...І тільки за валюту?

— Готові розглянути можливість продажу якоїсь частини і за карбованці. Але підкреслюю — частини.

— Залишається дізнатись час роботи виставки, а для гостей Києва — адресу Гостинного двору.

— Працюватиме вона щодня з 10 до 18 години. Їхати до станції метро «Контрактова площа», автобусом № 62, трамваями №№ 9, 12, 13. А довідки дамо по телефонах 417-03-72, 416-32-21. Хочу додати, що гостям Києва за попередніми заявками ми гарантуємо бронювання місця у готелі.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Зворотний зв'язок

«ГАЗЕТЬОН... ВІДПОВІДА...

Редакція отримала листа з Красного Луча Луганської області від громадянина Д. Гречишкіна — з приводу фоторепортажу з життя жінки-бомжа (див. «Голос України» від 17 січня). Подаємо його зі скороченням, зберігаючи стиль оригіналу.

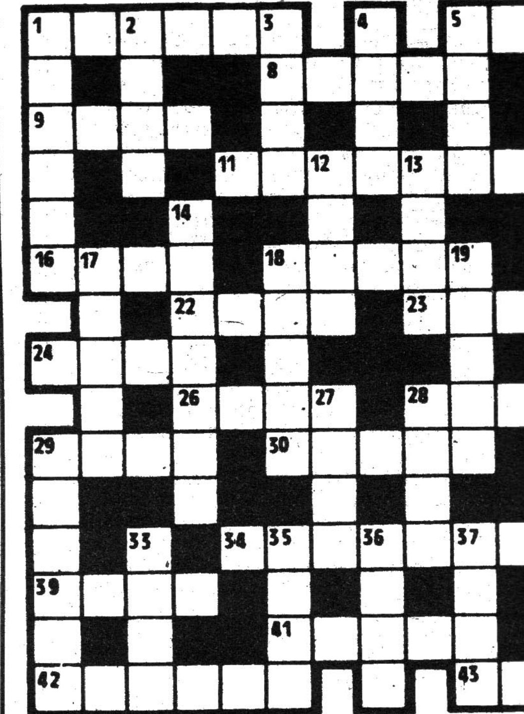
«До какой же нужно дойти низости вашей газетенке, если печатать такой материал, да еще женщина с гвоздикой как символом революции. Да разве это материал?! У нас в городе есть еще лучший бомж, валяется на улице иногда. Приезжайте, возьмете еще лучший материал для вашей бульварной газетенки. На кого вы работаете? Вы даже дешевого авторитета не завоюете с таким материалом. Но вам не это надо, вам надо **дескридитировать** КП Украины и на ее плечах ворваться в дремучий капитализм, создав себе благополучие. Перестаньте бросаться грязью!».

Відповідає... авторові.

Ви нас не... товаришу Г...

Ту гвозди... ціально виро... редакційний ... чили її геро... жу, аби бу... прославляєм... бомжа, а не... — щодо то... працюємо. ... краснолуцьк... вибачайте, н... — ніколи. М... словом, на ... в'їджаємо ... талізм, вим... му гвоздико... т. д. Отож, ... шого бомжа ... на Північ, а... тини загаль... вашого міс... лося після ... ми, безрукн... кілька труд... збиралося. ... приємно. З... благородній...

КРОСВО...

«НЕСХОЖІ БЛИЗН...

У цьому кросворді ви зустрінетеся з нес... ми-словами, однаковими за написанням, ал... ченням.

По горизонталі: 1. Всесвіт. 5. Духовий ... мент. 8. Легка гірська порода. 9. Пользов... рабель легендарного аргонавта Ясона. 11. ... мий український артист-гуморист. 18. Уг... ким-небудь. 20. Герой давньоіндійського ... сідла. 23. Шахова фігура. 24. Сільськогос... дя. 25. Музичний твір. 26. Сплав, з якого ... карський шрифт. 28. Посуд чи художні в... речовини. 29. Ріка. 30. Відомий художній ... ложення, істинність якого треба довести. ... тер. 40. Зачіска. 41. Холод. 42. Роман О. ... цифічна архітектурна колона.

По вертикалі: 1. Серія штучних супутн... талургійний агрегат. 3. Птах — символ м... суходолу в морі. 5. Бог кохання в індую... Напрямок. 7. Дзвінок на шиї тварин, за я... кати. 12. Рівна місцевість, укрита травою... телепрограма. 14. Поплавок на рибальськ... мент правового значення. 17. Пристрій у л... Співзвучність. 19. Продукт мислення. 21. ... тока Тоболу. 28. Будматеріал. 29. Чин у ... фічний титан, який тримав на собі небо. 33... нина. 36. Сходи між двома площадками. ... перший ступінь тріади. 38. Селезінка.

Склав Анатол...

Голос України

—Історичні історійки—

НЕХАЙ ВИСИТЬ

ервона синька» ще за все, ви- уїдливого са- це міг вигада- иверсант, очор- історії. У Киє- жи від станції ева» — вули-

ця Лагерна, і на тому ж будинку, як на гріх, поштовий ящик під номером 1917. Втім, нехай висить. Як казав цар Петро Перший, «дабы глупость каждого всякому видна была»...

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

АРБОВАНИЙ БРЕЖНЄВ

улого року у ську серед но- днено фарбою жнєва. Надто ли й «втора», ськв провід- ства О. Актя- ави пішли зов- видко. Баглій- е зміг винести чув справу мі- тво не змогло юст є пам'ят- що він охоро- вою. Хоч, зда- це неважко.

Крім того, бюст не пошкоджено, а тільки підфарбовано. Отже, йдеться тільки про вчинок. Чи можна його трактувати виключно як хуліганський? Одначе, О. Актямов у судовому засіданні пояснив, що ним керували справедливі громадянські почуття: він не може пробачити. Брежнєву загибель тисяч наших хлопців в Афганістані. Як накажете слідчим сприймати такі мотиви?

Наш кор.

—Факт і коментар—

АНС» ТА «УНІФАРМ» РОПОНУЮТЬ

дянсько-англій- вмство «Уні- вує у Києві тацію австрій- Вітранс». Вона 11 по 16 лю- чному залі Го-

ни попросили керівника «Уніфарм» А:

» хоче проде- українським учасну оргтех- рне обладнан- адіоелектроні- відеомагніто- в'язку.. Виго- провідними

ачам, мабуть, ьки вислов- еність досяг- іжних фірм?

— Не тільки. Тим, хто зацікавиться експонатами, ми гарантуємо вигідний контракт.

— **...І тільки за валюту?**

— Готові розглянути можливість продажу якоїсь частини і за карбованці. Але підкреслюю — частини.

— **Залишається дізнатись час роботи виставки, а для гостей Києва — адресу Гостиного двору.**

— Працюватиме вона щодня з 10 до 18 години. Їхати до станції метро «Контрактова площа», автобусом № 62, трамваями №№ 9, 12, 13. А довідки дамо по телефонах 417-03-72, 416-32-21. Хочу додати, що гостям Києва за попередніми заявками ми гарантуємо бронювання місця у готелі.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

—Зворотний зв'язок—

«ГАЗЕТЬОНКА» ВІДПОВІДАЄ

Редакція отримала листа з Красного Луча Луганської області від громадянина Д. Гречишкіна — з приводу фоторепортажу з життя жінки-бомжа (див. «Голос України» від 17 січня). Подаємо його зі скороченням, зберігаючи стиль оригіналу.

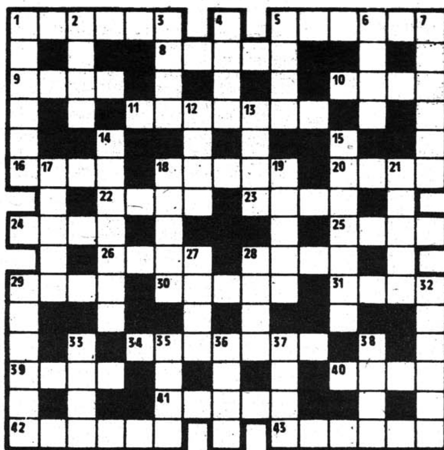
«До какой же нужно дойти низости вашей газетенке, если печатать такой материал, да еще женщина с гвоздикой как символом революции. Да разве это материал?! У нас в городе есть еще лучший бомж, валяется на улице иногда. Приезжайте, возьмете еще лучший материал для вашей бульварной газетенки. На кого вы работаете? Вы даже дешевого авторитета не завоюете с таким материалом. Но вам не это надо, вам надо **дескридитировать** КП Украины и на ее плечах ворваться в дремучий капитализм, создав себе благополучие. Перестаньте бросаться грязью!».

Відповідаємо шановному авторові.

Ви нас невірно зрозуміли, товаришу Гречишкін.

Ту гвоздику ми самі спеціально виростили у власній редакційній оранжереї і вручнили її героїні фоторепортажу, аби було видно, що ми прославляємо саме нашого бомжа, а не зарубіжного. Це — щодо того, на кого ми працюємо. А щодо вашого краснолуцького бомжа — вибачайте, не приїдемо. Нам — ніколи. Ми, за вашим висловом, на чужих плечах в'їжджаємо в дрімучий капіталізм, вимахуючи при цьому гвоздикою як символом і т. д. Отож, пропонуємо вашого бомжа вислати кудись на Північ, аби не псував картини загального процвітання вашого міста. Так це робилося після війни з безногими, безрукими та сліпими — кілька трудових таборів назбиралося. І корисно, й очам приємно. Зичимо успіхів у благородній справі.

КРОСВОРД

«НЕСХОЖІ БЛИЗНЯТА»

У цьому кросворді ви зустрінетеся з несхожими близнятами-словами, однаковими за написанням, але різними за значенням.

По горизонталі: 1. Всесвіт. 5. Духовий музичний інструмент. 8. Легка гірська порода. 9. Польовий табір. 10. Корабель легендарного аргонавта Ясона. 11. Півень. 16. Відомий український артист-гуморист. 18. Угода, договір між ким-небудь. 20. Герой давньоіндійського епосу. 22. Вигин сідла. 23. Шахова фігура. 24. Сільськогосподарське знаряддя. 25. Музичний твір. 26. Сплав, з якого виливають друкарський шрифт. 28. Посуд чи художні вироби з прозорої речовини. 29. Ріка. 30. Відомий художній колектив. 31. Положення, істинність якого треба довести. 34. Освіта. 39. Вітер. 40. Зачіска. 41. Холод. 42. Роман О. Гончара. 43. Специфічна архітектурна колона.

По вертикалі: 1. Серія штучних супутників Землі. 2. Металургійний агрегат. 3. Птах — символ мудрості. 4. Смуга суходолу в морі. 5. Бог кохання в індуїстській релігії. 6. Напрямок. 7. Дзвінок на шиї тварин, за яким їх легше шукати. 12. Рівна місцевість, укрита травою. 13. Молодіжна телепрограма. 14. Поплавок на рибальській сіті. 15. Документ правового значення. 17. Пристрій у ливарній справі. 18. Співзвучність. 19. Продукт мислення. 21. Квітка. 27. Притока Тоболу. 28. Будматеріал. 29. Чин у кавалерії. 32. Міфічний титан, який тримав на собі небо. 33. Жаргон. 35. Станина. 36. Сходи між двома площадками. 37. За Гегелем, перший ступінь тріади. 38. Селезінка.

Склав Анатолій ЯКОВЕНКО.

—Обережніше висловлюйтесь—

ГАЧОК ДЛЯ КРЮЧКОВА?

4 лютого адвокат УРП Михайло Крулько подав заяву на позов до Дзержинського районного райнарсуду Москви за фактом розповсюдження головою КДБ СРСР Володимиром Крючковим на IV з'їзді народних депутатів СРСР відомостей, які ганьблять честь і гідність УРП. У своєму виступі 22 грудня минулого року Крючков заявив, що УРП є «...націоналістичне політизоване об'єднання, котре має в своєму складі воєнізовані формування або озброєні загони бойовиків».

Ми звернулися до Михайла Крулька за роз'ясненнями:

— **Що передбачає закон у таких випадках?**

— Стаття 7 Цивільного кодексу РРФСР передбачає публічне, через засоби масової інформації, спростування відомостей, які вони розповсюдили.

— **А особисто Крючкова?**

— Стягнення судових витрат. Це — все, що передбачає радянське законодавство...

Отже, Центральне телебачення СРСР, газети «Правда», «Советская Россия», «Известия» дадуть спростування? Народний суддя Дзержинського райнарсуду А. Назарова прийняла справу до розгляду, призначивши попередній виклик сторін на 14 лютого, одночасно подовживши на 20 днів строк підготовки справи до розгляду в зв'язку з «його особливою складністю».

Костянтин ПАРИШКУРА.

ТОВАРНА БІРЖА

УЖГОРОД. Тут відбулись установчі збори керівників виробничих об'єднань, управлінь, підприємств та організацій області, на яких прийнято рішення про створення при облвиконкомі універсальної товарної біржі.

Біржа матиме свій юридичний статус і працюватиме на повному госпрозрахунку. В її статутний фонд вносять свої кошти Закарпатський облвиконком, Ужгородський міськвиконком, ряд управлінь, організацій тощо. Виступити засновниками та внести відповідний пайовий внесок у статутний фонд висловили бажання 37 об'єднань, управлінь та організацій.

Сергій ВАСИЛЕНКО, журналіст.

—Мова про мову—

ЗАГОВОРИВ...

Дніпропетровське агентство преси «Дніпро» розповсюдило посвоєму сенсаційну інформацію. Жив колись в обласному центрі Володимир Бульба. Прізвище мав українське, мовою ж користувався виключно російською, як тут і заведено. А потім Бульба подався до Канади. А оце щойно відвідав батьківщину. І вразив знайомих бездоганною українською мовою. Признався, що й мислить теж українською. А навчився — у діаспорі, в Торонто. Але ж не всім заради цього їхати до Америки, слушно зауважує агентство.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

ПОЧАЛОСЯ З «КВІТОНЬКИ»

«Квітонькою» назвали у Слов'янську перший дитсадок з українською мовою навчання та виховання. Його відвідують 220 дошкільнят. Шефство над дітлахами взяло територіальне міжгалузеве об'єднання «Слов'янськ». Слов'янська міськрада прийняла програму впровадження Закону про мову, що розрахована до 2000 року. Серед першочергових заходів — формування оптимальної мережі навчально-виховних закладів. У двох школах відкрилися перші класи з українською мовою навчання.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Зірки на тьмяному небі

Шахтарські наречені

КОЛИСЬ писав про жінок, Героїнь праці, і думав: чому пощастило саме їй? Хай здорова і вродлива, та чи мало таких у великих, напоєних неоном мегаполісах? І якось минала, мабуть, поза увагою одна спільна деталь. Майже всі Героїні — колишні селяночки, діти від землі. Залишали село, йшли шукати кращої долі. Мосфільмівські сюжети затаврували їх — нерозбірливих, схильних до дешевого, прагнучих утвердитися в житті будь-що...

Не хочу вести розмову на «конкретному матеріалі». Не хочу копирсатися у цих «деталях», препарувати чужу долю. А надто — жіночу. Бо, кажуть, і славнозвісний Донецький бавовняний комбінат збудували, маючи на прицілі таку ж «конкретну» мету: «підкинути» молодим шахтарям молодих наречених. Окрім виробничого, виконати і демографічне завдання. Всеохоплююча турбота торкнулася і цих таїн буття, владно спрямувала хаос людських почуттів у русло державного порядку.

Малося на увазі ще щось. Казали, що не досить шахтарському краю слави гірничої. З'явиться на карті текстильний велет, зійдуть на небі нові зірки комуністичної праці.

І зійшли. І писали ми про них і про «досвід» незбагненного жіночого труда, і дивували вони світ своєю невтомністю. І минули роки «великих п'ятирічок», серед яких були і періоди загальної ефективності, і «час якості», і різні битви... Чи то за врожай, чи за метал, чи за цей звичайнісінький бавовняний сувій, який не знають тепер, де діти «першопрохідці» Донецького виробничо-швейного об'єднання. Бо під впливом уже нових ідей і «підходів» розтринькали експонати і закрили музей підприємства. Пішли чутки, що генеральний директор Геннадій Миколайович Кнсаров (теж один із «першопрохідців») наказав відновити історію і, навіть, написати книжку про все, що було.

А що було? Був, як годиться, перший кілочок будови, перший наказ по підприємству, перший сувій тканини...

А потім? Було, кажуть, усякого. Виконували плани, брали високі і підвищені зобов'язання, рапортували... А хіба хтось робив щось інше? От тільки з нареченими якось не вийшло. Бо вже згодом докотилися у демографічних експериментах до того, що повезли робочу силу аж із... В'єтнаму. Сьогодні на підприємстві в'єтнамських робітників майже триста чоловік, і є з ними, звісно, клопіт.

Але про це дещо пізніше. Зараз погляньмо на цехи об'єднання не в ретроспекції, а якось ближче. Бо найперша і, мабуть, найпекучіша проблема на підприємстві як була, так і залишилася — люди. Щоправда, в останній час виникли перебої з бавовною. Поїхали до постачальників, і ті, у дусі перебудовчої стихії, висунули вимогу: за сировину — сировину. Натуральний обмін — характерна риса переходу від розвинутого соціалізму до початкового ринку.

І цієї мороки, гадаю, позбудуться текстильники. Віднайдуть резерви. Далебі не вперше. А от з кадрами... Десь майнула звістка, що замість безпорадних бюро працевлаштування буде щось на зразок біржі праці. Але — коли воно буде? Не мають на підприємстві щодо цього ніяких офіційних документів. Щоб якось «закрити» робочі місця, поїхали навіть в уражені Чорнобилем міста і села. Знайшлося бажаючих небагато. Та й то вирішили на цій ідеї не акцентувати. Бо «чорнобильцям», якщо хто і поїде шукати долі у Донецьк, треба сплачувати пільгові. За якою, вибачте, фінансовою статтею?

Пройшли неводом по найближчих селах. І якщо колись дівчата кинулись в обійми текстильного велета, то тепер, як сказали, «дурних нема». Що так розчарувало?

Чи рвуть гриву коні?

Досі не второпаю — чому нарекли цю промисловість «легкою»? Може, тому, що є ще важча? Ну, хай вона «легка», якщо працюють у цехах виключно жінки? Це для них — двозмінка, особливий «ковзний» графік, вихідні не як у людей, а коли заманеться адміністрації, надурочні... Підрахували, за вісім годин ткаля пробігає біля верстатів понад тридцять кілометрів.

Сьогодні на Донецькому бавовняному основний робітничий кістяк підприємства складають ті, кому завтра на пенсію. Жінки, зціпивши зуби, мовчки доробляють. Адже лише тут можна піти на заслужений відпочинок у 50 років. На інших роботах треба ще літ з п'ять. Отож, важко чи ні, болить чи не болить, а на фабрики йдуть. Чи є серед них «шахтарські наречені»? Може, і є, але замало. Бо «демографічний» експеримент таки не вдався. Бо вся легка промисловість нині — старіюча за віком працюючих, знесилена технічно і технологічно, невигідна галузь.

Додам — галузь сподівань, які не справдились. І ось чому.

Уже пішла, мабуть, від нас у небуття економіка гасел. Але згадаймо: «П'ятирічку — за чотири роки!», «Якості — робітничу гарантію», «Сьогодні рекорд — завтра норма»... Про що це? Про переплетіння ідеології з виробництвом. Коли окремі побажання, позбавлені інколи будь-якого економічного грунту, стають законом виробничих відносин.

А коні рвали гриви. Десь наприкінці, здається, сімдесятих у нашій промисловості виник рух багатоверстатниць. На розширену зону обслуговування переходили спочатку одиниці — зірки трудового ентузіазму, а потім десятки і сотні. Міркування були такі. Оскільки спонукати верстат працювати швидше не можна, треба шукати резерви у людей. Якщо одна ткаля може пробігти 20 чи 25 кілометрів за зміну вкруг верстатів, то досить три таких ткалі, щоб скоротити одну, яка це робити не в змозі.

Звісно, про скорочення і мови не було. Всю жалюгідність надексплуатації жіночої праці прикривала кумачева плахта недозрілого гасла, яке і закликало досягнення одиниць зробити нормою. Щоб знову взяти під сумнів можливості ткалі і вийти на новий виток визиску.

Чи була якась альтернатива? Була і зараз є. На це пішли провідні текстильні компанії світу, які зробили все, щоб удосконалити верстат, спростити до геніальності і ускладнити до комп'ютерних систем саме технологію випуску тканин. Не збільшувати зону обслуговування поганого устаткування, а поліпшувати техніку, йти далі у розумінні її можливостей, а не можливостей змореної працею жінки.

Вона працювала і працює багато. Вже, як і передбачалося, стали нормою колишні рекорди. Вже дехто зрозумів, що так жити не можна, і пішов з поклоном за кордон, де мають і верстати, і новітню текстильну технологію. Вже і ринок на порозі зі своїм обличчям, на якому, може, дарма чекаємо приязної посмішки благодійника... Багато води спливло. Вже не чути, як колись, про нових зірок погано організованої і малокваліфікованої праці. Уклінне «спасибі» тим, хто робив свою справу чесно. То були справжні жіночі зірки. Дещо інші, яких сьогодні показують на естраді. У кожного своя доля. Але є доля і спільна. Героїнь праці об'єднує не тільки час ідеологічної колотнечі навколо простої і зрозумілої, зрештою, справи, якою і є економіка. Їх об'єднують втрачені сподівання. Бо рекорди хоча і стали нормою, та норма того життя, яке минуло, не стала, на жаль, рекордом людяності, доброти і гуманізму.

Варто сказати про це ще раз, адже йдеться не про верстати, не про гриви і коней і навіть не про зірки, а про нашу багатостраждальну і терплячу жінку.

Ціна одного прозріння

Чи відчували Героїні праці, що коїться у галузі щось не те? Чи наставало прозріння, яке все-таки має прийти до людини, як тяжко працює і майже нічого не отримує за це?

Звісно, ми ще не чули про страйк Героїв Соціалістичної Праці, а от звичайний прояв пролетарської єдності мав місце минулого літа. Однак, як тут кажуть, трохи «побузили» і — досить.

Сталося це скоріше на підтримку вимог шахтарів, аніж на користь текстильників. Оскільки, як було в галузі сумно, так і є до цих пір. Почався рік, може останній, коли працюємо за міфічним дозуванням дійсності або за всеосяжними планами. Ці, часом безпідставні, мрії економістів, які звикли до командних риштувань в середині виробничого організму, поволеньки, але витісняє ринок. Уже кажуть і на Донецькому бавовняному комбінаті, що треба йти не від великих зобов'язань, а від великих прибутків. Але — куди?

У цьому році підприємства об'єднання знову лихоманить від нестачі кадрів. Є прямий і вірний шлях — скорочувати збиткові ланки, впроваджувати новітню технологію, навчати людей. І це зробити легко, якщо зупинити виробництво бодай на рік. Таку розкіш економіка, звісно ж, не дозволяє. Тому треба шукати вдалого поєднання інтересів минулого і майбутнього.

У минулому — псевдокультура монополістичного соціалізму. У майбутньому — спокуса малорозвинутого капіталізму. З усіма аксесуарами ринкових відносин. Навіть з наймання дешевої робочої сили з-за кордону.

Уже говорив, та нагадаю, що сьогодні на підприємствах об'єднання працюють майже триста в'єтнамців. Чому в галузі пішли на це, здогадатись неважко. Залишимо братерський інтернаціоналізм у спокої. Бо братів не кличуть до роботи, на яку не згодні навіть молоденькі дівчатка з декласованих сіл. Відомо, робітники-найманці приїздять на заробітки. Однак на Донецькому бавовняному знають, що буває у передодень від'їзду їх на батьківщину. Скажімо так: клопоту багато. І хіба можна розраховувати на інше, коли навіть на зароблені карбованці купити нічого. А якщо і здибають якийсь дефіцит, то він, цей дефіцит, не підлягає вивезенню за межі СРСР.

Дивлячись на це, навіть в'єтнамці, які працюють майже всі без відпусток і з повною віддачею, ще подумають, чи продовжувати контракт на майбутнє. Це, може, теж своєрідне прозріння, за яке і підприємство, і галузь ще сплатять. Отож, чекати, коли чиновники Держкомпраці з'ясують усі можливості щодо наймання, ніколи. Треба налагоджувати прямі зв'язки. А це — ще одна спокуса ринку. Це той брід, у який входиш, не знаючи дійсної глибини. Чи не втопить він останню надію донецьких текстильників виплутатись з тенет перехідного періоду, коли пасивного соціалізму майже немає, але ще немає і активного капіталізму. Працює на повну потужність планове безладдя, зруйновані вертикальні структури, амбіційний стиль творення дійсності. Що це таке? А те, що роблять люди, які вже досягли свого часу вершин і відповідних почестей, але не пішли вчасно на пенсію! А, може, їх просто не відпустили. І чи відпустять скоро?

Звісно, автор цих рядків далекий від бажання поціновувати дії, життя та нелегке боріння цілого колективу об'єднання, а надто всієї галузі. Але досить кинути оком на стан справ, і розумієш: запізнюємося. Знову пасти нам задніх, якщо не з'явиться «апостол правди і науки».

Кажу так, бо чув, що трапилось на одній із нерентабельних шахт Донбасу. Там, подейкують, працюють вже так, що є своя черга на зарубіжні автомобілі. Є валюта і у текстильників, але хіба вистачить її, щоб доларом чи маркою накрити карбованець і виключити його із обігу у розрахунках? Ні, капіталізму в будь-яких формах на Донецькому бавовняному ще немає. І це добре, бо він, капіталізм, не ікона, а новітні ринкові заклинання мають вигляд перелицьованої свитки. Тоді було «давай-давай», і тепер — «давай». Виконуй, перевиконуй, біжи... Куди?

Сьогодні, гадаю, зморені працею робітниці мають право, нарешті, запитати про це. Дійсно, куди бігти? І за чим? За знеціненим карбованцем, доларом у вигляді відео чи, може, як на шахті, за «мерседесом»?

Спитають: а що скажете ви?. Критикувати всі здатні. Отож, може стане у пригоді думка, яку чув уже не раз: майбутнє за тим, хто подумав про нього вчора. І коли знатимемо, про що думали керівники галузі десь на зорі загального економічного прозріння, знатимемо і те, чим сповняться часи прийдешні. Але цього, гадаю, мало. Треба знати, на що сподівались ті, хто керує всіма галузями. А ще краще усвідомлювати всю стратегію прозріння. Без цього навіть звичні зірки на тьмяному небосхилі не вкажуть істинної дороги.

А чи є вона?

Леонід САМОЙЛЕНКО.

БЕЗ ДЕФІЦИТУ

З ЧАСОМ ПРАЦЮВАТИМУТЬ ГОСПОДАРСТВА МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ. ЦЕ ПРАГНУТЬ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ДЕРЖАВНЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ОБЛАГРОПРОМТЕХНІКА» І АГРОКОНСОРЦІУМ «СЕРВІС»

— Так це ж капіталізм! — не втримався я, коли ознайомився з тим, як перебудували роботу по матеріально-технічному забезпеченню колгоспів і радгоспів у «Облагропромтехніці».— Читав нещодавно, що за таким принципом, як у вас, здійснюється постачання у Сполучених Штатах.

— Ні, у нас спрощена схема,— заперечив генеральний директор ДВО «Облагропромтехніка» і голова агроконсорціуму «Сервіс» Ярослав Гацура.

З цією схемою я познайомився ще тоді, коли Я. Гацура працював генеральним директором баштанського районного об'єднання «Агропромтехніка». Звичну практику розподілу техніки і запасних частин, які надходили з фондів Держпостачу, він різко поламав. Спочатку були ображені і в «Агропромтехніці», і в господарствах. Адже обірвалися усталені зв'язки «я тобі — ти мені», наказав довго жити звичайний ритм роботи, коли у пошуки дефіцитної деталі під час жнив відправлялися колгоспні інженери, а не постачальники.

Господарствам району Гацура запропонував здавати заявки на потрібні запчастини, матеріали, а своїх працівників зобов'язав виконувати їх. Це, звичайно, спрощена схема стосунків між виробничниками і ремонтнопостачальною службою. Заважало лихо нашої системи — дефіцит. От тоді і виникла ідея: перейти на своєрідний бартер. Господарству потрібна коробка передач — будь ласка. «Агропромтехніка» береться її знайти, але за умов, запропонованих виробничниками.

І раптом — запрошення в область. Знаю, як вагався у ті дні Ярослав Тимофійович. І коли б не підтримка керівництва обласної агропромради, не погодився б переїжджати в Миколаїв. Сумно було кидати налагоджену справу, а в області — масштаби інші. І розпочинати все з нуля не зовсім просто. Та як я здивувався, коли з багатьох областей України до Гацури знову поїхали за досвідом.

А почав він свою роботу в «Облагропромтехніці» також з реформ. Якщо раніше 270 чоловік з апарату займалися розподілом і «годувалися» з того, що «капало» з районних об'єднань «Агропромтехніки», то новий керівник запропонував поставити на цьому крапку:

— Розподіляти зможуть і дівчата з служби міжгосподарських зв'язків. Іншим гроші пропоную заробляти.

Не всі зраділи новації, хоча тепер заробляти дозволялось без обмежень. Аби заявки з районів на постачання запчастин, матеріалів задовольнялися. Їх тепер «Облагропромтехніка» збирає щомісяця і обговорює на нараді директорів об'єднань. Разом постачальники і ремонтники шукають протидію дефіциту.

— А якщо чогось не можна «дістати» ніде? — запитую Гацуру.

— Тоді ми відкриваємо своє виробництво. У Кривому Озері випускаємо, наприклад, вогнегасники, повітряні і масляні фільтри, у Веселиновому — стогоклади, у Баштанці — електроди, цвяхи, поліетиленові труби. Для того, щоб повністю задовольнити потреби господарств у матеріалах, створили агроконсорціум «Сервіс».

Про нього в «Облагропромтехніці» можуть розповідати багато. Мені спочатку здалося, що ця паралельна структура — зайва ланка зі штатом бюрократів.

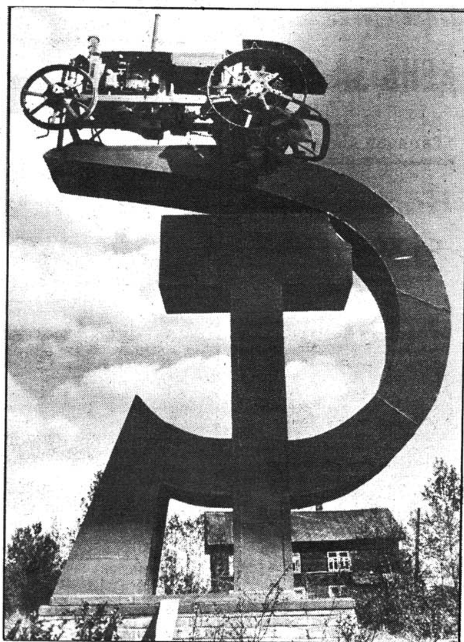
— Ні,— заперечив Я. Гацура. — У нас в «Облагропромтехніці» з 270 чоловік лише 22 отримують гроші, які надходять з районів. Інші заробляють, виконуючи укладені угоди з господарствами. А в консорціумі лише два звільнені працівники — директор-розпорядник і бухгалтер. Інші працюють за сумісництвом.

Саме при консорціумі, який займається комерцією, з'явилися своя переробна галузь, кілька малих підприємств, по заготівлі лісоматеріалів в Архангельську і Тюмені, будівельна група. Налагодив консорціум і випуск сапок, лопат, вил. І випускатимемо стільки, щоб задовольнити попит на них в області.

Шлях у «Сервіс» відкритий усім господарствам. Внесок — грошовий або понадплановою сільгосппродукцією, яка йде на бартерні операції. Отож, консорціум зняв з державних підприємств значний тягар турбот по забезпеченню господарств дефіцитом. Звичайно, торгує «Сервіс» за комерційними і договірними цінами.

Ось це і здалося мені капіталізмом, бо саме на Заході є все, крім слова «дефіцит».

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

«КІНЕЦЬ ШЛЯХУ?»

Фото Андрія **КОНЕЧЕНКОВА.**

МТС, створені у роки колективізації, стали монополістами у матеріально-технічному забезпеченні села. Досі дефіцит вигідний тим, хто намагається тримати селян в кулаці. І ринкові відносини з великим трудом пробиваються по розбитих дорогах у колгоспи і радгоспи. Спробу перевести стосунки між селянами і постачальниками на цивілізований шлях зробили у миколаївському державному виробничому об'єднанні «Облагропромтехніка». Хто підтримає нове?

СТРИНОЖЕНОМУ КОНЮ НЕ ДО ГАЛОПУ

Голосував за те, аби, не очікуючи відповідних республіканських законів, прийняти хоча б тимчасове положення «Про селянське (фермерське) господарство в Одеській області». А от щоб негайно ліквідувати колгоспи й радгоспи, як вимагає дехто, роздати землю у приватну власність, сподіваючись, що тільки фермери можуть нагодувати республіку, країну, — проти цього я категорично. Годі шарахань з однієї крайності в іншу — такого в аграрному секторі вже вистачало.

Шляхи виходу з продовольчого тупика маємо шукати в багатоукладності сільської економіки. Хай, вступаючи в ринок, колгоспи й радгоспи конкурують з асоціаціями кооперативів, фермерськими господарствами і їх об'єднаннями, акціонерними товариствами, іншими формуваннями. А обов'язкова умова при цьому — рівні для всіх можливості господарювання і життя.

Прийнято, здавалося б, уже деякі закони, що навіть надають пріоритет селу в умовах переходу до ринкових відносин. Будь, мовляв, справжнім господарем, будь підприємливим — то й процвітатимеш. Авжеж! Найсвіжіший вам факт: приїжджаю з сесії, а головбух у відчаї — банк попередив, що за взяті кредити маємо сплачувати вже не один процент річних, а всі вісім чи дев'ять. Бо він, бачте, з агропромислового у комерційний реорганізовується. Але ж під розширення виробництва сільськогосподарської продукції ми брали кредити у держави на одних, вигідних для нас умовах, то чому ж тепер маємо розраховуватися за явно невигідними? Однак банк-монополіст, що забажає, те й продиктує.

Те саме можна сказати й про диктат підприємств сільськогосподарського машинобудування: он як ціни накручують. Монополісти! Покрутишся-повертишся, а таки перед ними капелюха зніматимеш. І будь-які кошти викладеш, бо ж нікуди тобі, селянинові, більше податися. А мали б бути, скільки разів уже мовлено, еквівалентне співвідношення цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, паритет в економічних стосунках міста і села. Тільки при цьому можна сподіватися нормальних ринкових відносин. Ми готові й надалі продавати продукцію державі. Але не через «зобов'язаловку», а на договірній, взаємовигідній основі. Скажімо, уклали договір на продаж двох тисяч тонн зерна. А що взамін? Так щороку обіцяють: буде така-от техніка. Але ж часто виходить, як у тому прислів'ї: казав пан — кожуха дам... А правильним було б: не надійшло техніки — вступають штрафні санкції. Тільки так можна виробити договірну дисципліну.

Про нерівні умови переходу до ринку можна говорити й на селі. Кілька років, як усі виробничі підрозділи агрофірми перейшли на орендні стосунки, маємо від того чималий зиск. Та все ж відчуваємо, треба вдосконалювати організацію виробництва далі, робити наступні кроки. Вирішили було впровадити акції, щоб кожен працівник ще більше дбав про власну, а значить, і колективну вигоду. Аж тут новина: селянські (фермерські) господарства на цілих п'ять років звільнятимуться від усіляких податків. Ми ж, заначу, щороку сплачуємо їх 1,5—2 мільйони карбованців, не видно послаблення й на майбутнє. От і ставлять люди цілком слушне запитання: може, краще не акції, а повальний перехід у фермерство? Що маю їм відповісти? До чого пристати самому?

У нашій агрофірмі є потужний консервний завод, і два ковбасних цехи, й пекарня, й різноманітні підсобні промисли. Маємо власні магазини, поставляємо готову продукцію багатьом продторгам, причому не тільки Одеси. Здійснюємо бартерні угоди навіть з Далеким Сходом. Використовуємо для такої торгівлі лише те, що виробили понад план та закупили в особистих підсобних господарствах. І навіть при цьому переробні й підсобні промисли додатково дали нам торік понад 3 мільйони карбованців. Надалі, коли, сподіваємось, й частку планової продукції зможемо самі, де і як забажаємо, реалізувати, перебудову, звичайно, розширюватимемо. Цього прагнуть, до речі, й інші господарства. Але ж скільки перепон на нашому шляху! Консервний завод, приміром, міг би давати не 3—4 мільйони умовних банок продукції, а принаймні вдвічі більше. Та не вистачає скляної тари. У ряді господарств через це цехи взагалі простоюють. Отож спільно вирішили спорудити завод по виробництву так званої «євробанки», щоб можна було не тільки у себе, а й за кордоном продукцію продавати. В багатьох місцях почали відкривати цехи по виробництву ковбас — знову заковика: не вистачає оболонки... Одне слово, якщо держава за те, щоб мати більше продовольства, то теж повинна допомогти наблизити переробку сільгосппродукції до місць її виробництва.

Хто цією проблемою займався — знає: вітчизняна промисловість найчастіше не може запропонувати надійного і високоефективного устаткування для малих переробних підприємств. Справі можна зарадити, купуючи такі міні-заводи за кордоном.

Кожен із нас, керівників-аграріїв, мало не щодня ставить перед собою запитання: чи готовий колектив, який очолюю, увійти в ринок? Однозначно тут не відповісти. А ствердну відповідь можна дати лиш за умови, що буде якнайшвидше наведено порядок у закупівельних цінах, у зустрічній торгівлі міста й села, надана реальна допомога державі в соціальній перебудові сіл. Усього цього чекають не тільки колгоспи й радгоспи, а й — з не меншим нетерпінням та надією! — ті ж сільські кооперативи, фермери.

Валерій ТИТЕНКО, голова агрофірми «Колгосп імені М. О. Посмітного», депутат Одеської обласної Ради народних депутатів.
Березівський район Одеської області.

КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД, ПРИМІРОМ, МІГ БИ ДАВАТИ НЕ 3—4 МІЛЬЙОНИ УМОВНИХ БАНОК ПРОДУКЦІЇ, А ПРИНАЙМНІ ВДВІЧІ БІЛЬШЕ. ТА НЕ ВИСТАЧАЄ ТАРИ.

Персидська затока:

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

«Гаряча» лінія

Напередодні сухопутних дій

Більшість учасників антиіракської коаліції стоїть на тому, що наземні дії в регіоні неминучі. Президент Франції Міттеран висловив припущення, що вони почнуться десь пізніше, в цьому місяці. Аналогічна думка британського командуючого: хіба що строки сухопутного наступу, як заявив він, ще уточнюються. Голова американської адміністрації Буш залишив рішення щодо початку боїв на суходолі командуванню військ США в регіоні. Однак генерал Шварцкопф, на якого покладено керівництво діями американських збройних сил у Персидській затоці, не поспішає віддавати наказ про початок сухопутних бойових дій, бо, як він заявив, поки не впевнений у їхній необхідності.

Обговорення перебігу бойових операцій у регіоні й узгодження подальших дій союзників стануть головною метою візиту в регіон Персидської затоки американського міністра оборони Чейні. Тим часом американці всерйоз замислюються про налагодження тут системи безпеки по закінченні боїв. На думку держсекретаря США Бейкера, це потребуватиме більших зусиль, ніж сухопутна війна, що навряд чи триватиме довго. Виступаючи перед американським конгресом, Бейкер, зокрема, зазначив, що завданнями цієї майбутньої політики будуть досягнення балансу сил у регіоні, контроль над продажем зброї арабським державам, програма співпраці між бідними й багатими країнами Сходу, формування нової енергетичної стратегії США, вирішення інших болючих питань, насамперед, палестинського.

Західні засоби масової інформації продовжують активно обговорювати заяву короля Йорданії Хусейна, який назвав війну союзників проти Іраку війною проти всіх арабів на користь імперіалізму. Експерти вбачають причину такої заяви у зростаючому впливові мусульманських фундаменталістів у цій арабській країні і прогнозують можливу зміну розстановки сил у регіоні Персидської затоки.

Між тим, у Ер-Ріяді представник командування США заявив, що збито ще три іракських літаки. Як з'ясувалось, літаки знялись у повітря з метою перелетіти до Ірану. На аеродромах цієї країни вже перебувають 136 іракських літаків-втікачів, які, за запевненням іранського керівництва, залишатимуться тут до завершення війни. Факт, що вже котрий день підряд Ірак не проводить ракетних атак, на думку союзників, наочно підтверджує успішність дій військово-повітряних сил коаліції по знищенню пускових установок іракських ракет «Скад». Але більшість експертів не поспішає робити передчасних висновків, очікуючи завершальної сухопутної фази розвитку конфлікту.

Наш прес-клуб

LE NOUVEL observateur

Я БУВ СВІДКОМ ЖАХЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ

Продовжуємо розповідь Каріма, людини, яка впродовж шести років була охоронцем Саддама Хусейна і поділилася враженнями на сторінках французького тижневика «Нувель обсерватер».

Весна 1987 року. Війна з Іраном була у розпалі. В той день Карім перебував поруч з Саддамом Хусейном. Прийшов командуючий іракськими ВПС Шаабан і повідомив новину: американською ракетою збито іракський літак «Сюпер-Етандар», який повертався з нальоту на Іран. Саддам зажадав негайних пояснень від держдепартаменту США. Йому відповіли, мовляв, американський військовий корабель має право обстріляти який завгодно літак, що знаходиться в його зоні безпеки.

«Саддам захотів помститися, — розповідає Карім. — Днів через 40 після цього йому повідомили, що біля узбережжя Бахрейну знаходиться американський військовий корабель «Старк». Це був модерний фрегат з 200 моряками на борту. Саддам Хусейн дав наказ підібрати найкращого пілота для цілком таємного і дуже небезпечного завдання — нападу на «Старк». Для виконання акції було призначено 29-річного льотчика — двоюрідного брата Каріма, який пройшов підготовку у Франції.

17 травня 1987 року його «Міраж F-1» піднявся з аеродрому і взяв курс на затоку. Коли його локатор виявив фрегат за 40 кілометрів, пілот вистрелив першу ракету «Екзосет» за горизонт, а потім другу, «щоб завдати більшої шкоди та уникнути удару у відповідь». Командир «Старку» навіть не підозрював, що на його корабель мчать дві ракети зі швидкістю 800 кілометрів на годину. Через хвилину почулися два вибухи, і в борту фрегата виникла величезна пробоїна. Загинуло 37 чоловік, ще близько десятка було поранено. Іракський пілот зробив коло над кораблем і сфотографував палаючий «Старк».

У той же день його викликали до президентського палацу. «Я завдав удару по американській цілі і розніс її вщент!». Саддам Хусейн підвищив молодого героя до бригадного генерала і вручив найпочеснішу іракську нагороду — медаль «Героя Кадісії». Через декілька днів на прес-конференції іноземним кореспондентам показали зовсім іншого льотчика. Багдадський режим вибачився перед Сполученими Штатами. Родинам загиблих моряків було висловлено співчуття у зв'язку з цим «ненавмисним актом». Згідно з офіційною версією, цей інцидент і сьогодні вважається помилкою.

У квітні 1988 року трапився випадок, після якого у Каріма виникла настирлива ідея вбити Саддама Хусейна. А сталося ось що. Коли президент заїхав у селище Бейджі, 80-річна жінка, яка втратила розум після загибелі на війні єдиного сина, крикнула йому: «Ти злочинець! Ти живий, а мій син мертвий! Боягуз! Вбивця!». Саддам нічого не відповів їй, але сказав одному із охоронців: «Побийте її». Хоча натовп благав пожаліти божевільну, охоронці виконали наказ. Через 20 хвилин їх чоботи були залиті кров'ю. Жінка померла.

Карім міг би забути жахливу багдадську в'язницю і свої втрачені ілюзії, але пробачити Саддаму вбивство старої селянки він не міг. На другий день Карім чергував біля палатки президента. Коли Саддам вийшов з неї у бедуїнському одязі, він стиснув свій автомат. «Це трапилось на другий день після смерті старої. Саддам стояв переді мною зовсім беззахисний. Але я не наважився стріляти і дуже про це шкодую».

Залишався державний переворот. Справа йшла повільно, проте політична підтримка була знайдена, і потрібно було дочекатись слушної нагоди. Така нагода трапилась. У січні 1989 року Саддам Хусейн проводив великий парад. «Всі машини, що брали у ньому участь, були пронумеровані, — каже Карім. — З гармат зняли ударники. Саддам стояв на трибуні, одягнений у бронежилет. Коли розпочався парад, до нього прилаштувався танк Т-72 із зарядженою гарматою. Всередині сиділо сім чоловік. Вони мали гранатомет, сто гранат і 3000 автоматних набоїв. Коли танк вже знаходився за 50 метрів від трибуни, на нього звернув увагу один із охоронців. «Що це за машина без номера?» — закричав він. Танк вмить оточили чотири десятки охоронців. Саддам Хусейн зблід, але не поворухнувся. Пізніше 19 змовників були страчені.

Каріму дали завдання вбити міністра оборони Аднана Хейраллу. Президент не міг змиритися з великою популярністю, яку той здобув у роки війни з Іраном не тільки в армії, але й в усій країні. Карім каже: «Я повинен був або виконати наказ, або викликати до себе підозру, що б означало смерть». Вибору не було. 5 травня 1989 року чотири охоронці підійшли до вертольота міністра. Вони працювали хвилин з десять: «Ми підняли килимове покриття під заднім сидінням і встановили чотири бруски тринітротолуолу з годинниковим механізмом... Зробили все так, щоб нічого не було помітно. Потім навели механізм рівно на 16 годину. Аднан Хейралла понсідав з Саддамом Хусейном і вилетів до Багдада».

Карім перебував на диспетчерській вежі, коли сигнал від вертольота раптово зник з екрана локатора. Була саме 16 година. Машина розвалилася у повітрі через годину 15 хвилин після вильоту. Вірна людина Хусейна Каміль Хасан поздоровив охоронців від імені президента. Слідство прийшло до висновку, що це — нещасний випадок, який стався в результаті піщаної бурі.

Карім жив надією на державний переворот (який постійно відкладався) і під загрозою страти. А тут йому довірили ще одне завдання. Треба було їхати до Європи, щоб купувати електроніку для Барзана, зведеного брата Саддама Хусейна. Перед від'їздом Каріму вдалося побачити найвідомішого в Іраку в'язня, якого звинувачували у шпигунстві на військовому заводі: «В'язень сидів у камері 1213. Це була бородата молода людина, дуже худа і бліда, як мрець. Він ледве стояв на ногах, а на його грудях були сліди від побоїв. В'язень кричав: «Я не винний! Звинувачення розсипалося на очах». Через п'ять днів, 5 березня 1990 року, незважаючи на дипломатичні демарші та протести Заходу, британський журналіст Фарзад Базофт був повішений у Багдаді.

27 березня цього ж року Карім виїхав у тривале відрядження до Югославії, Угорщини, Швейцарії та Франції. Він відвідував аеропорти і готелі, де зустрічався з невідомими людьми. В обмін на пароль вони передавали йому пакети для людей Барзана, котрий «керував роботою іракських спецслужб в Європі і добував електронні чи ядерні компоненти військового призначення».

Після повернення до Іраку Карім зрозумів, що настали його останні дні. На початку серпня Багдад вирував. У палаці знали, що наближається війна з Кувейтом. Планувалося захопити цю країну пихатих шейхів, які не бажали визнавати міць Іраку. Безпосередньо перед вторгненням Карім чув останню розмову по телефону між Саддамом Хусейном та еміром Кувейту шейхом Джабером. Вона була схожа на водевіль. «Як ти поживаєш, шейху Джабере?» — ввічливо запитав Саддам. «Слава богу», — відповів шейх. «Ти обідав?» «Обідав і дякую богові, бо почуваю себе добре». «Клянусь Аллахом, — сказав Хусейн іншим тоном, — снідати в Кувейті ти вже не будеш». Наступної ночі іракські війська захопили Кувейт.

Через кілька днів Карім опинився поблизу Саддама Хусейна. Той довго розглядав його, а потім запитав: «З'ясувалося, Карім, що ти виступаєш адвокатом іракців за кордоном». Президент мав на увазі слова Каріма, які той сказав під час перебування в Європі. В присутності Барзана він висловив жаль, що більшість зв'язкових була з Тунісу або Лівану, а не іракці. А Саддам не терпить критику. Карім похолонув: «У його вустах ці слова нагадували мені гільйотини».

Наприкінці серпня Карім попередив своїх друзів-змовників і зник у пустелі...

(Закінчення. Початок дивіться у 27 номері «Голосу України»).

Лист із Берліна

НІМЕЧЧИНА: АНТИВОЄННІ ВИСТУПИ

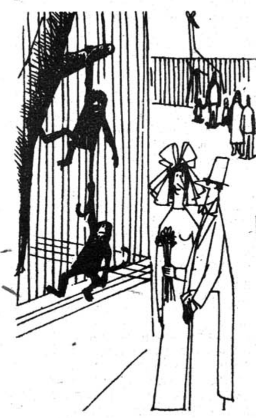
Ще перед початком бойових дій союзників проти Іраку по всій Німеччині відбулися пацифістські демонстрації з участю представників церковних, профспілкових та студентських організацій. Попри тісні політичні зв'язки зі Сполученими Штатами, німці до останнього моменту намагалися запобігти кровопролиттю на Близькому Сході. Після вибуху війни антивоєнні настрої у ФРН посилились. Зважаючи на це, офіційний Бонн не виявляв готовності брати безпосередню участь в антиіракській коаліції. Крім того, урядові кола перебували під тиском опозиції. Німецькі соціал-демократи та «зелені» постійно посилалися на діючу конституцію країни, яка забороняє будь-яку військову діяльність поза межами ФРН. Згідно з основним законом, бундесвер має право вести бойові дії тільки у випадку нападу ззовні. Німецькій армії також заборонено втручатись до внутрішньополітичних справ держави і суспільства.

Однак таке нейтральне ставлення німецьких політичних кіл одразу ж викликало неабияке роздратування у Вашингтоні. Воно особливо посилилося після того, як американська преса викрила численні факти участі німецьких фірм у спорудженні іракських військових об'єктів та передачі модерної технології Багдаду. Внаслідок активних дій дипломатії США, зокрема після кількох візитів американського держсекретаря Бейкера до Бонна, німецький уряд був змушений спрямувати до Туреччини свою військову авіацію для надання у разі потреби допомоги союзним силам. Водночас німецьким пілотам заборонено вести активні воєнні дії проти Іраку.

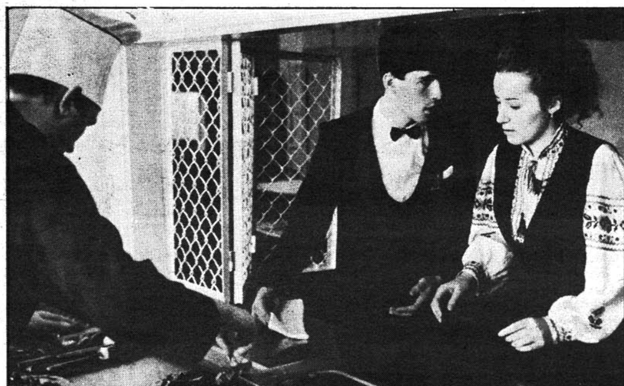
Проте конфлікт у районі Персидської затоки і сьогодні викликає рішучі протести громадськості ФРН. У всіх церквах Німеччини відбуваються молебні проти війни, в ім'я врятування миру. Тривають багатотисячні антивоєнні демонстрації під гаслом: «Жодної краплини крові за кувейтську нафту!».

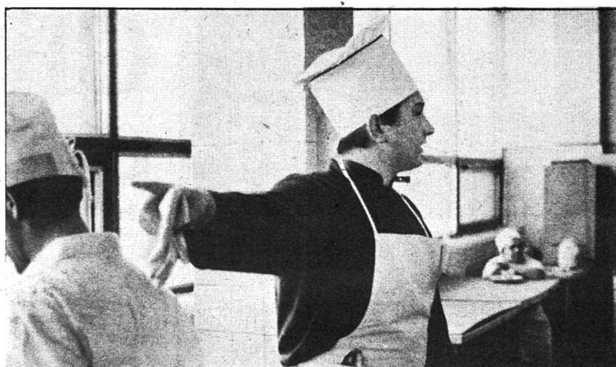
Богдан ОСАДЧУК, кореспондент «Голосу України».
Берлін.

Посміхніться

— Бачиш, яка щаслива ця пара! Мал. з журналу «Світ в образах» (ЧСФР).

ЕХ, БІЛИЙ ПАРОПЛАВ!

Хто з нас в юності не мріяв про далекі мандри по морях і океанах, невідомих країнах. А ці дівчата і хлопці не тільки мріяли, а й вступили до навчальних закладів, які готують кухарів, барменів, офіціантів для роботи на суднах Чорноморського морського пароплавства і об'єднання «Радянське Дунайське пароплавство».

А у Київ вони приїхали на другий республіканський огляд професійної майстерності, спонсорами якого стали Чорноморське морське пароплавство, об'єднання «Радянське Дунайське пароплавство» і готельний комплекс «Братіслава».

Теоретична частина конкурсу проходила у Київському технікумі готельного господарства, а те, чого їх навчили педагоги, хлопці і дівчата демонстрували у готелі «Братіслава». Екзаменатори у них були кваліфіковані. Багато десятків років в системі Інтуристу працюють голова журі — директор київського ресторану «Дніпро» В. Христенко, члени журі — директор готельного комплексу «Братіслава» Х. Роглєв, директор ресторану «Братіслава» Т. Мурашко. На конкурс приїхали і кадровики з Одеси та Ізмаїла, щоб придивитися до тих, хто після завершення навчання може піднятися на білий пароплав і обслуговувати на ньому радянських та іноземних туристів.

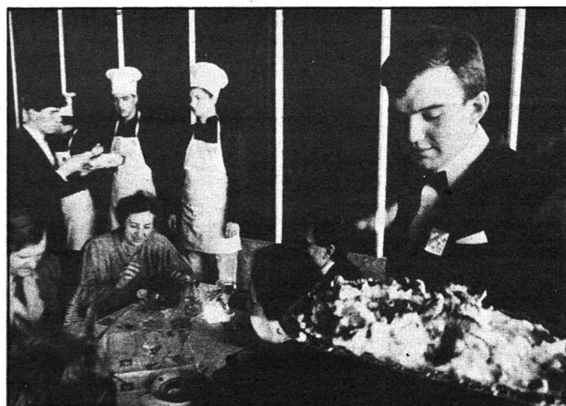
Як і на кожному конкурсі, тут вирували пристрасті, емоції, що і зняв наш фотокореспондент Микола Козловський. Правда, за кадром залишилися члени оргкомітету В. Федорченко, О. Стогнієнко, М. Марченко, Л. Поважна, які хвилювалися не менше, ніж учасники. Але саме вони дадуть путівки у далекі мандри учасникам огляду.

— Хочу відзначити, що за останні роки український сервіс зробив крок уперед, — сказав Х. Роглєв. — І ті дівчата, і хлопці, яких ми бачили на конкурсі, стануть справжніми майстрами. Педагогам за них не доведеться червоніти.

ОТОЖ, З КОНКУРСУ — НА БІЛІ ПАРОПЛАВИ!

Свічки на могилах... Скільки їх засвітиться, якщо всією громадою не перепинимо дорогу біді, ім'я якій — СНІД?

Фото Василя АРТЮЩЕНКА.

225 хворих та інфікованих вірусом імунодефіциту людини виявлено на Україні. Якщо не стати на перешкоді епідемії, то до 2006 року кількість уражених вірусом досягне 8—10 мільйонів. На засіданні Президії Верховної Ради УРСР обговорено ситуацію, що склалась.

СНІД: УКРАЇНА В НЕБЕЗПЕЦІ

Тема СНІДу не сходить з газетних шпальт та телеекранів, тож ми знаємо: наступ хвороби не просто триває, а стає чимдалі рішучішим. Але — яка ситуація у нас на Україні? Чи робиться щось для захисту населення від епідемії? Ці питання хвилюють наших читачів, і ми раді повідомити: Президія Верховної Ради УРСР обговорила ситуацію, яка склалась у зв'язку з поширенням захворювання населення на СНІД, за результатами обговорення ухвалено постанову, прокоментувати яку виявив бажання голова Комісії Верховної Ради з питань здоров'я людини Павло Іванович ВІЦЯК Йому — слово.

Старші мої співвітчизники пам'ятають, як під час війни стежили за подіями на фронті: після кожного повідомлення Інформбюро на географічних картах пересувались позначки лінії фронту. Поступилися наші війська якоюсь територією — мандрує позначка на схід, відбили її — повертається на захід. В моїй уяві — карта світу. 177 країн на ній позначені, як «захоплені» СНІДом. Хворих зареєстровано близько 300 тисяч, інфікованих—10 мільйонів. За дев'ять років, протягом яких наступає СНІД, він забрав 200 тисяч життів! На цьому фоні цифра 225 — стільки хворих та інфікованих виявлено на Україні — не вражає уяви. Але, по-перше, навіть втрата однієї людини — це втрата. По-друге, хворі та інфіковані не зібрані в одному місці і не відокремлені від громади. Вони є вже у 17 областях (найнебезпечніше становище в Одеській, Кримській, Донецькій, Харківській областях та Києві). Люди — це контакти. Якщо не стати на перешкоді епідемії, то до 2006 року кількість уражених вірусом досягне 8—10 мільйонів чоловік — такий прогноз спеціалістів. І ми не можемо запевнити людей, що він не виправдається, адже неспроможні чинити епідемії більш-менш відчутного опору.

Поки не існує ефективних медикаментозних засобів боротьби із СНІДом, стримувати його розповсюдження мають раннє виявлення захворювання та ефективна його профілактика, але ні те, ні інше не забезпечено. Щоб виявити хворих та інфікованих, потрібно близько 600 лабораторій, обладнаних найсучаснішою технікою — республіка їх має аж... 48. Що ж до профілактики... Чи варто про неї говорити, коли медичні заклади не мають шприців, систем для переливання крові та інших предметів одноразового користування, а в аптеках не знайдеш, вибачте, презервативів, хоча доведено: у 53,2 відсотка випадків джерелом захворювання стали статеві стосунки? Я вже не кажу про те, що у нас не опрацьовано правову сторону питання, в той час, коли досвід інших країн довів: без правових засобів боротьби із СНІДом не обійтись.

Не першу біду ми зустрічаємо, можна сказати, з голими руками. Але перша вона в тому розумінні, що протистояти їй нам не допоможуть, як це бувало, ні наші простори, ні наші морози. Єдина надія на те, що зможемо об'єднати свої зусилля в боротьбі з напастю. Десятиріччями ми чули лозунги типу «Всі — на боротьбу за врожай!» або «Всі — на боротьбу з алкоголізмом!». Звикли не звертати на них уваги. Але тепер якраз той випадок, коли справді потрібно всім — на боротьбу із СНІДом. Адже це завдання не тільки для медицини, а для всього суспільства. Саме в такому ракурсі Комісія з питань здоров'я людини поставила питання, зажадавши обговорення його на засіданні Президії Верховної Ради УРСР. І ось прийнято постанову, якою уряду республіки доручено розробити проекти комплексної міжгалузевої програми боротьби із захворюванням на СНІД, Закону Української РСР про профілактику захворювання на СНІД, а також виділити Міністерству охорони здоров'я УРСР кошти, в тому числі валютні асигнування, необхідні для створення мережі лікувальних закладів для хворих на СНІД та інфікованих вірусом імунодефіциту людини, організації лабораторій та закупівлі діагностичної апаратури, матеріалів і технологій їх виробництва, забезпечення лікувально-профілактичних установ необхідним медичним інструментарієм, шприцами та системами переливання, іншими предметами одноразового користування.

Але прийняти програму боротьби із СНІДом не означає вирішити пов'язаних з ним проблем. Скільки різних програм у нас було прийнято і з успіхом... провалено! Тож, щоб документи, про які йдеться, не залишились паперовими деклараціями, нам треба дещо переорієнтуватись як у сфері зв'язків України з центром, так і в сфері її зв'язків з іншими країнами і міжнародними організаціями. Скажімо, центр фактично відмовився фінансувати будівництво нових та реконструкцію вже діючих підприємств медичної промисловості. Якщо так, то чому ці підприємства повинні підпорядковуватись центрові? Республіка фінансуватиме перебудову в медичній промисловості, то, напевне, їй пожинати і плоди. Без цього не подолати дефіциту необхідної апаратури, інструментарію, предметів гігієни.

Одночасно Україна повинна входити в більш тісні стосунки із закордоном. Вона ж є членом Всесвітньої організації охорони здоров'я, але своїми правами майже не користується. А ВООЗ спроможна допомогти нам у плануванні наукових розробок, у створенні законодавства щодо СНІДу...

До речі, про законодавство. 60 країн його вже мають і всюди воно народжувалося в гарячих дебатах, участь у яких брали працівники охорони здоров'я, юристи, спеціалісти з етики, релігійні, політичні діячі, представники груп високого ризику... Які питання викликали суперечки? Перше — чи потрібне обов'язкове повідомлення про випадки захворювання на СНІД? Швеція ще в 1983 році відповіла на нього позитивно і прийняла відповідне законоположення. В Швейцарії закон про обов'язкове повідомлення набрав чинності в 1987 році. В США, ...ді його схвалили відповідно 13 штатів та 4 провінції. А ось Бельгія, Нідерланди, Великобританія від нього відмовились. В США деякі штати запровадили антидискримінаційні заходи, що забезпечують рівноправ'я хворих та інфікованим в одержанні житла, роботи, соціальної допомоги і т. ін. Винести корисне зерно з існуючих законодавств з тим, щоб наш майбутній закон, спрямований на боротьбу із СНІДом, узгоджувався водночас з правами людини і з інтересами суспільства — таке завдання стоїть перед авторами майбутнього проекту.

Підсумовуючи, скажу, що нам треба мобілізувати всі внутрішні і зовнішні резерви на протистояння «чуми XX століття», адже під загрозою майбутнє нації. Але ж мене спитають, коли чекати згадувані проекти, адже СНІД не залишає часу на довгі роздуми. Вони мають бути представлені Верховній Раді в лютому. Тож закликаю всіх уважно стежити за обговоренням проектів і подавати свої зауваження та пропозиції.

Посміхніться

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

— Лікарю, мій син з'їв дві ложки цементу. Що робити!

— Ні в якому разі не давайте води.

* * *

— Шлунок болить, — скаржиться пацієнт.

— А що ви їли!

— Вранці — капусту. Вдень — овочеве рагу. Ввечері — зелений горошок.

— Тоді вам треба не до мене, а до ветеринара.

* * *

— Скажіть, лікарю, людина може жити без хвороб!

— Людина може. Лікар — ні.

ДО ДІДУСІВ ЗА ПОРАДОЮ

Що почитати

У аптеках, як відомо, тепер навіть анальгіну немає, тож нічого не залишається, як звертатися до дідівських рецептів. Але ж де їх узяти, рецепти народної медицини!

М. ГРУНЬКО.

Черкаси.

Книжка, яку я раджу прочитати всім, хто цікавиться народною медициною, так і називається «Народна медицина українців». Видана вона «Науковою думкою» наприкінці минулого року й щойно з'явилась у крамницях. Чим вона привертає увагу?

На основі літературних джерел, архівних даних, власних польових досліджень автор З. Болтарович робить спробу реконструкції народної медицини українців XIX — початку XX століття, причому реконструкції в східно-слов'янському контексті, тобто зіставлень та аналогій з народними медичними знаннями росіян та білорусів.

На значному фактологічному матеріалі, з використанням великого масиву етнографічних джерел, розглядаються в книзі традиційні раціональні способи лікування, найпоширенішими з яких вважалися рослинні засоби — протягом століть вироблялися певні навички, складалися традиції, пов'язані зі збиранням лікарських рослин та їх використанням, формувалася цілісна система народної фітотерапії.

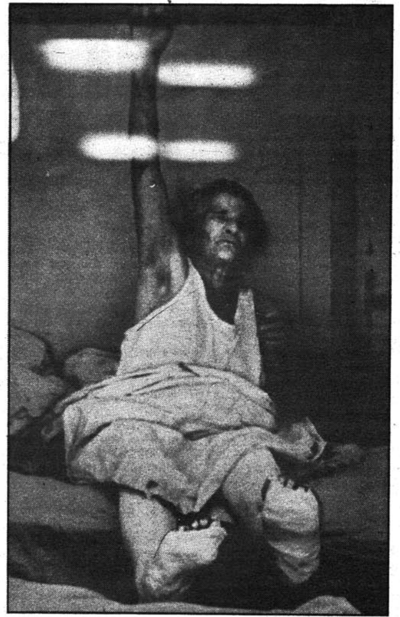
Особливий інтерес читача, безперечно, викличе розділ, присвячений лікувальній магії — одному з необхідних компонентів практики народного лікування всіх народів. Автор розглядає види лікувальної магії та форми її прояву, виділяючи окремо вербальну (словесну) магію як один із видів народної психотерапії.

Сьогодні, коли ми говоримо про медицину як одну з найболючіших проблем нашого кризового суспільства, здобутки і традиції народних методів лікування, які є результатом багатовікового досвіду народу, не повинні відійти в небуття й заслуговують найуважнішого вивчення та практичного використання. Книга «Народна медицина українців» З. Болтаровича якраз і служить цьому благородному завданню, спонукає читача до нових пошуків, чому значною мірою сприяє й надзвичайно грунтовний (це треба підкреслити особливо) бібліографічний покажчик, вміщений в кінці книги.

Володимир ОГІРЧУК,
кандидат філософських наук.

ЧИ Є У ВАС МАТИ, КОЛЕГО?

Лікар — очима лікаря

І лікарі хворіють, і їхні родичі — ось коли дивимось на колег очима пацієнтів. І що ж бачимо?

«Швидка допомога» завезла мою стареньку матір до урологічного відділення Харківської обласної клінічної лікарні. На базі відділення, розташованого в спеціально збудованому приміщенні, забезпеченому сучасним обладнанням і висококопрофесійними кадрами, розгорнуто кафедру урології Українського інституту вдосконалення лікарів та кафедру урології Харківського медичного інституту, які очолюють такі відомі спеціалісти, як професори А. Переверзєв та В. Шаповал, де ж допоможуть, як не тут? Та минали дні — і я впадав у розпач: такої байдужості до чужої біди, яку спостерігав у відділенні, досі ніде не зустрічав. Хворі відчували себе тут просто зайвими.

Як вам, наприклад, така деталь: кнопки для виклику чергової медсестри, розташовані над ліжками, не працюють. Як викликати чергову? Хто кричить, хто стукає по спинці ліжка. Якщо палата поруч із кімнатою чергової, ще можна докричатись і достукатись. А якщо ні? Та навіть коли почують хворого, це не означає, що йому прийдуть на допомогу.

Санітарки, як правило, зайняті прибиранням просторих коридорів і холів, тож їм не до того, щоб міняти білизну, годувати хворого чи подавати йому судно. Все це — справа рідних. Горе тому, у кого їх немає або вони зайняті. Одинока пенсіонерка може годинами лежати у власних екскрементах, поки сусіди не піднімуть гвалт.

Медицинські сестри теж нечасті гості у палатах. Рознесуть зранку добову норму ліків — і... Хто приймає їх тричі в день, хто — один раз, а хто — ховає у тумбочку, бо сестра не пояснює, які ліки від чого.

Щодо лікарів, то вони не вважають за обов'язок кожного дня робити обхід. Або операція в них, або конференція. А найчастіше сидять в ординаторській і пишуть, пишуть... Зазирнув якось у материну історію хвороби і як же здивувався, побачивши там щоденні записи лікаря В. Ярославського, який з'являвся в палаті не частіше, ніж двічі на тиждень. Та що говорити про матір? Я лікар і без допомоги персоналу обходився. А як було людям, чиї родичі не розумілися у медицині? У мене на очах протягом трьох тижнів від наростаючої уремії вмирала жінка. Її потрібно було тримати в реанімації — вона ж майже без нагляду лікарів лежала у звичайній палаті.

А поряд мучилася інша: потрапивши під машину, вона одержала серйозні пошкодження — чоловік не міг допроситися, щоб до неї підійшов лікар.

Були, правда, у відділенні хворі, до яких персонал ставився уважніше, і саме собою напрошувалося запитання — чому? Вечорами хворі обмінювалися інформацією, яка проливала світло на це явище. Соромно було слухати, коли розповідали, хто кому і скільки «дав». За всю нашу медицину соромно.

Не спійманий, як кажуть, не злодій, тому я не буду тут називати прізвищ. Тут — не буду, а ось завідуючій Е. Нєєловій, професорам А. Переверзєву та В. Шаповалу називав, але вони слухати не захотіли. Переверзєв примусив мене покинути приміщення, коли я як член координаційної ради Асоціації лікарів СРСР, вирішив виступити на загальній планірці Уроцентру. А Шаповал зробив те саме, коли я прийшов на лікарську конференцію в лекційний зал. Подався до головного лікаря обласної лікарні Ю. Семченка — і той не захотів знати про те, що відбувається в урологічному відділенні. Ось коли я зрозумів І. Петровську, дочку відомого професора С. Синельникова (його інститутські лекції досі пам'ятаю), яка на собі випробувала порядки, що панували в Уроцентрі, але на мою пропозицію привернути до них увагу керівництва лікарні відповіла:

— А що це дасть? Мені ж доведеться ще не раз тут лежати.

Так розмірковувала людина, яка сама за фахом лікар. Що вже говорити про звичайних хворих? Вони мовчки зносять знущання персоналу. Тож не здивувався я, коли на своє звернення до прокуратури Московського району Харкова, пересланого до обласного відділу охорони здоров'я, одержав відповідь заступника завідуючого В. Минака, в якій було сказано, що наведені у скарзі факти не підтвердились.

Мені б замовкнути, бо вже одержав за балакучість (не попередивши ні мене, ні сестру про виписку матері, її силоміць поклали на носилки і відвезли за адресою сестри, де і покинули під зачиненими дверима. Там і знайшли стареньку у напівсвідомому стані). Але не мене одного стосується те, про що пишу. Шкода людей, які мучаться в Уроцентрі. Болить душа і за честь нашої медицини, на яку кидають тінь деякі співробітники згадуваного відділення.

Знаю: мене можуть звинуватити в упередженості, адже в Уроцентрі лежала моя мати. Але я не прошу вірити на слово. Хай би вислухали, а далі хоч на суд подали, якщо займаюся наклепництвом. Так ні — і знати ні про що не хочуть. Єдине залишилося — через газету звернутись до завідуючого обласним відділом охорони здоров'я. Згадайте, колего, відомий фільм, в якому у чоловіка, що виявив надмірну жорстокість, запитали — чи була у нього мати. Справді, важко уявити, що народжений земною жінкою не має в душі бодай краплини людяності. Ось і я запитую вас: чи є у вас мати, колего? Уявіть її розіп'ятою тяжкою хворобою на ліжку у згадуваному медичному закладі. Невже не страшно? Тоді мені страшно за вас.

Семен СЛИНІН,

член координаційної ради Асоціації лікарів СРСР.

Харків.

Від редакції: Чи може такий лист залишити когось байдужим? Тож сподіваємося, що факти, які хотів би повідомити його автор (тут ми їх не наводимо із зрозумілих міркувань), будуть ретельно перевірені обласним відділом охорони здоров'я, а про результати перевірки будуть поінформовані автор та редакція.

І лікарі хворіють, і їхні родичі — ось коли вони дивляться на колег очима пацієнтів. Саме так подивився на колег з урологічного відділення Харківської обласної клінічної лікарні член координаційної ради Асоціації лікарів СРСР С. Слинін, після чого визнав за потрібне звернутися до керівництва Харківського обласного відділу охорони здоров'я з проханням перевірити факти бездушного ставлення до хворих з боку персоналу згадуваного відділення.

І НІЯКОГО ДИВА!

Запам'ятаймо адресу

Знаєте, чим підкупила мене ця жінка? Не обіцяла дива. Так і сказала присутнім на сеансі: дива не обіцяю. Не поспішайте відмовлятися від ліків та процедур, рекомендованих медиками. Я ж постараюся підготувати ваш організм до лікування, зробити його сприйнятливим. Тож розслабтеся, відпочивайте...

Линула мелодія, покидали думки важкі думки. Навіть мені примарилось щось гарне. Та — справа передусім. І я намагався побороти себе і вслуховувався в зал. Саме вслуховувався, бо Неоніла Олександрівна заборонила розплющувати очі.

Вже після сеансу ми з нею зустрілися наодинці, і я відчув: переді мною — лікар. Поглядом пронизувала наскрізь. «Я людина проста» — час од часу повторювала Неоніла Олександрівна, а я думав: «Ой, яка непроста!» Хоч і поводить себе без витівок. Навіть оце її «дива не обіцяю», звернене до людей, які якраз за дивом і прийшли: від простоти воно чи навпаки?

Неоніла Олександрівна пояснює: лікувальний процес не може відбуватися там, де збирається велика кількість різних людей. Адже починається він із контакту хворого з лікарем. Спочатку контакт, а вже потім — лікування. Тож на прийом до Неоніли Вегери йдуть у Науково-оздоровчий центр нетрадиційних методів лікування. Там же практикують і лікарі, які консультують відвідувачів сеансів Вегери: радіолог, онколог та фітотерапевт — Валерія Закуренко, гастроентеролог та терапевт — Віра Дорошева, сексопатолог — Василь Красовський, дитячий психоневролог та епілептолог — Маргарита Рождественська. Вони лікарі-клініцисти з великим досвідом роботи.

Сама Неоніла Олександрівна психіатр і психотерапевт. володіє методами як традиційної, так і нетрадиційної медицини. Заслужений лікар УРСР, має також диплом, завірений усім відомою Джуною Давіташвілі, який надає право займатися безконтактним масажем. Різнобічні знання дозволили Неонілі Олександрівні знайти власні стежки в лікуванні психозахворювань.

Що навело Вегеру на думку саме так організувати масові сеанси? У наш час неврозів та депресій люди шукають можливості відновлювати душевні та фізичні сили. Медицина в очах багатьох себе скомпрометувала. А звідусіль — реклама екстрасенсів. Одне ім'я змінюється на інше... Люди кидаються від одного дивотворця до другого. Дехто знаходить «свого», інші — розчаровуються в усіх разом, бо не одержують очікуваного дива. Спостерігаючи за цим, Неоніла Олександрівна і дійшла висновку: треба не на диво запрошувати людей, а на... можливість поправити здоров'я. При «сеансах», які проходять у приміщенні Громадсько-політичного та культурно-освітнього центру Київського міськкому та обкому КПУ, організовано консультації спеціалістів.

Здавалося б, усе добре: є кваліфіковані лікарі, є в них пацієнти... Та Вегера вважає, що справу треба повести дещо інакше. Зараз на сеанси потрапляють випадкові люди (зрозуміло, крім тих, хто вже давно знає Неонілу Олександрівну), а добре було б організувати виїзні сеанси — до трудових колективів, у школи. У кого сьогодні є можливість витратити суботу на своє здоров'я, (а саме по суботах відбуваються сеанси)? Особливо зайняті жінки, саме вони перевантажені й тому потребують підтримки. Ось і прийшли б до них лікарі на підприємство. А діти? Їм ставлять двійки за поведінку, бо бігають на перервах. А чи завжди педагоги знають, що в дітей є фізіологічна потреба рухатися після тривалого сидіння за партою? Школярі старшого віку потребують лікарської уваги з інших причин. Скажете: звідки гроші на ті консультації? А я запитаю: невже їх не знайдуть для своїх людей профспілкові комітети? Що ж до школярів: батьки не відмовилися б заплатити за консультацію, яку дітям сьогодні практично нема де одержати, хіба що на сторінках сумнівної друкованої продукції, яка заполонила ринок.

Тож пропоную: замість того, щоб шукати дива по клубах та стадіонах, завітайте до людей, які справді хочуть вам допомогти. Запам'ятайте адресу: Київ, вулиця Володимирська, 47. І — щасти вам!

Олександр ЄВГРАШИН.

Київ.

Звідусіль нас запрошують дивотворці — і кидаємось від одного екстрасенса до другого в надії подолати свої хвороби. Даємо адресу, за якою ви справді знайдете спеціалістів, готових надати вам допомогу. Завітайте до Науково-оздоровчого центру нетрадиційних методів лікування.

Крапки над «і» ставимо ра

З пошти головного редактора

Повністю згоден з вами, що треба вибирати ту золоту середину, яка дасть найбільший ефект згоди для суверенітету України, щоб не були ми лебедем, раком і щукою, щоб не було самодіяства, щоб дійсно віз побудови суверенної України зрушити з місця.

Для того, щоб Україна стала дійсно суверенною, необхідно мати свою армію, банк, свої гроші і т. д.

А Союз повинен бути як співдружність республік, а не як «единая и неделимая».

Прикладами співдружності республік як суверенних держав і є договори між Україною і Росією, Білорусією, іншими державами...

В. ПАВЛЮК, ветеран війни і праці.

Сарни, Рівненська область.

■

Основна ваша помилка, товаришу редактор, що ви вірите в очищення Компартії України від людей підлих, кар'єристів і бюрократів всіх мастей. Ні! Це їх середовище і тільки в ньому вони будуть розмножуватись...

О. СОФІЄНКО, пенсіонер.

П'ятихатки, Дніпропетровська область.

■

Я б додав до вашої статті, що треба рятувати, треба відроджувати Україну як європейську і світову державу. Щодо Вітчизняної війни. Мільйони бійців полягли саме тому, що "згуртовувала і направляла" саме вона, КПРС, в особі таких, як Мехліс, заважаючи робити свою справу справжнім солдатам. Таким, як Конєв, Василевський, Жуков, Мерецков, Черняховський та багато інших...

Не треба розставляти крапки над «і», ми їх все одно не розставимо. Давайте просто проголосимо всеукраїнське примирення.

М. ГУТНИК.

Київ.

■

Не поділяю висловленої думки: якщо всі комуністи залишать керівні посади, то буде хаос. Всім відомо, що за 73 роки під партійним керівництвом зайшли в тупик. А чи зможе те саме керівництво вивести нас з нього?..

Незважаючи на те, що ЦК КПРС закликає партійні органи займатись політичною роботою, вони продовжують діяти, як і діяли, вважаючи, що вся влада у них знаходиться. Події 13 січня в Литві це підтверджують. Чи буде хтось покараний за цей злочин?

Б. ВАСЮК, член КПРС з 1958 року.

Рівне.

■

Відзначу актуальність вашої статті, тверезий підхід до оцінки подій і явищ нашої історії та сучасності. Але дозволю собі й подискутувати. Перше, щодо неминучості Жовтневої соціалістичної революції. Якщо підійти до цього питання з точки зору фактів про економічний та соціальний стан тогочасної Росії, то ця революція була зовсім непотрібною, навіть шкідливою. Бо призвела до величезних жертв, голодоморів, знищення села, знищення інтелігенції...

Думаю, тільки твереза, підтверджена науковими фактами оцінка історичних подій і постатей допоможе правильно зрозуміти наше сьогодення і виробити правильну тактику для подальшого розвитку. І неабияка роль у цьому належить вашій газеті.

Бажаю вам успіхів у вашій натхненній, подвижницькій праці.

І. ГУНЬОВСЬКИЙ, ветеран праці.

Львів.

■

Не просвіщати нас, «східняків», жителів Східної України, прагнуть демократи, а нагадати, що ми все ж таки є українці, можливо, з роду запорізьких козаків і що не за якихось 350, а за 60 років розгубили ми все те українське, чим жили. І мову, і традиції, і культуру, і побут. І от тепер, коли є навіть Закон про мову, не можемо до всього українського повернутися. Нам, українцям, знову й знову погрожують пальчиком, мовляв, цього робити не можна, бо то відроджується бандерівщина.

Дуже мало людей на Луганщині вступають до Товариства української мови імені Шевченка, а в деяких випадках і виходять з товариства, бо дуже легко пришити людині таке: «Це — рухівець»...

Серед населення міст Луганщини зараз проживає десь 50 відсотків росіян. І багато хто з них сміється з того, як розмовляють українці. Росіяни — наші брати. Хай живуть на Україні на здоров'я. Але хай не чинять опір відродженню України. Хай плекають свою культуру, а ми — свою.

Україна має бути суверенною. І вже ніхто не зможе цьому перешкодити. Команди з центру нам не потрібні.

Д. ЧАБАН, ветеран праці.

Стаханов, Луганська область.

■

...Не згоден, що якби не комуністи-кар'єристи, то не була б прийнята Декларація. Та вони зібрались на раду і вирішили підписать, а робити в майбутньому так, як їм вигідно. Так що, тов. Правденко, рекомендую вам менше брехати.

Мені до вподоби програма Руху і незалежність України. Із лідерів мені подобається Саддам Хусейн, президент Іраку. Слава Україні! Вибачте за деякі різкі слова. Бажаю успіхів «ГУ»!

Р. ПОДОБАЙЛО.

Донецьк.

■

Навіщо нам взагалі той центр? Щоб знову гноїти все і вся? Україна може мати економічні зв'язки, з ким їй вигідно. А якщо комусь хочеться центру, то чому саме в Москві? Ніяких центрів нам не потрібно.

Наш уряд повинен вести тверду політику, направлену на здобуття реального, не паперового, суверенітету.

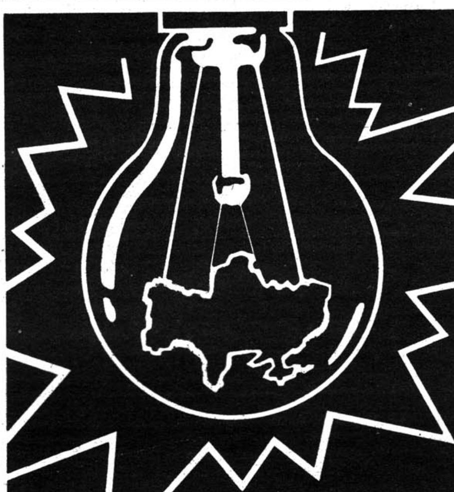
Про пам'ятники Леніну. Він же заповідав не робити з нього ідола. Можна збудувати один пам'ятник, але щоб він був твором мистецтва, гідним цієї великої людини. А сірими монументами по райцентрах комуністи зневажають свого вождя...

Якби у нас після 1917 року була багатопартійна система, то не було б Сталіна і його режиму. А якою ціною ми вистояли у другій світовій війні?!..

У нас так повелося: якщо розумна людина, спеціаліст, але без партквитка, то на високу посаду дорогу закрито. Та й на малу — теж. А якщо «дуб», але з партквитком — витягнуть нагору. Ось і накерували. І спитати ні з кого...

П. ЛАТЕНКО.

Погребище, Вінницька область.

РЯДКИ З ЛИСТІВ, ЯКИМИ ЧИТАЧІ ВІДГУКНУЛИСЯ НА СТАТТЮ «КІЛЬКА КРАПОК НАД «І», НАДРУКОВАНУ В «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» 11 СІЧНЯ

■

Скрізь в парламентах враховують думку меншості, тільки не в нас. Більшість готова всім роти закрити, аби лиш було по-їхньому. Цього не скажеш про їх лідера О. Мороза. Він — стриманий, розсудливий. Брали б з нього приклад!

Але навіть і зараз С. Гуренко заявляє, що партія — керівна сила. До чого ж вона докерувалася? Гірше нікуди.

Н. ШЕВЧЕНКО.

Мар'їнка, Донецька область.

■

В основному згоден з вашими роздумами. От тільки не схвалюю тих місць, де ви намагаєтесь ідеалізувати комуністів. Проти порядних нічого не маю. Але ж цим високим званням прикривається і всілякий непотріб.

А лають комуністів за узурпацію влади, що принесла чимало бід.

Та не будемо злопам'ятними. Обидві мої руки — за консолідацію. Задля побудови суверенної Української держави.

В. КОСЯНЕНКО, учасник війни, ветеран праці, пенсіонер.

Сосниця, Чернігівська область.

■

В основному з вами згоден. Радий, що ви про це розповіли читачам. Це дає змогу бачити і те позитивне, що робиться нашим керівництвом. На жаль, дуже мало.

Але категорично не згоден, що буде суцільний хаос, коли комуністи залишать керівні пости. Більшого хаосу, ніж тепер, не буде. Ви недооцінюєте спеціалістів — не комуністів.

М. ПІВЕНЬ, колгоспник.

Липоводолинський район, Сумська область.

■

Хочеться повірити, що очолювана вами редколегія вірою і правдою, словом і ділом, совістю і серцем служитиме найсвітлішій ідеї братолюбія і єднання.

І. ЄРЕМЕНКО, економіст.

Велика Олександрівка, Херсонська область.

■

Згоден, що старий Союз уже неможливий. Не той час, не ті обставини, не той народ. Йде закономірний розпад імперії. З. Бжезінський написав так: «Маркс охарактеризував Російську імперію як «тюрму народів», Сталін перетворив її в цвинтар націй, а за Горбачова радянська імперія обертається на вулкан націй».

Підтримую вашу думку, що економічні, політичні, військові і інші відносини між суверенними республіками повинні бути горизонтальними, і самі республіки можуть делегувати за своїм, а не чиїмсь бажанням, частку своїх повноважень центру.

Стосунки між республіками і центром повинні будуватися, як у країнах Європейського співтовариства.

...Комунізм — утопія, а отже, компартія і її ідеологія — утопія.

...Нашому українському народові треба повернути викорчувану національну гідність, мову, культуру, історію, повести боротьбу проти підриву генофонду нації, і звільнити від тотальної русифікації, від імперського шовінізму. Я не виню в цьому російський народ, матеріально він живе гірше за українців. Але не піддається етноциду з боку системи.

Я проти того, щоб усі комуністи залишили посади. Серед них є багато порядних, компетентних і чесних людей, але є й багато профанів, а то й злочинців, яких треба в шию гнати, але своєю партійністю вони захищені й тоді, коли приносять шкоду...

І. МЕЛЕЖИК.

Лохвицький район, Полтавська область.

■

У своїх роздумах про побудову суверенної України ви пропонуєте посперечатися, але хто ж з комуністами посміє сперечатися. Люди залякані репресіями і з острахом чекають нових...

В. ІВАЩЕНКО.

Хорол, Полтавська область.

■

Багато в чому я з вами згодна на всі сто відсотків. У нас одна думка — про суверенну Україну. Але якщо ви знову говорите, що комуністи мають бути в авангарді, то це знову мильна булька.

Я поважаю людей не за політиканство або за належність до тої чи іншої партії. І хочу, щоб країною керували люди розумні, з чистою совістю, працелюбні, а не плели цілими днями плітки, говорили про високі ідеали, придумували для себе всяких ворогів, одержували дарма гроші і в будь-яку мить готові були трісnути по непокірних з кулемета або проїхати танками...

Батьківщину любили і люблять не тільки комуністи. Мій брат 17-річним пішов у 1941 на фронт, а в 1944 — загинув. Батько воював усю війну. Вони не були комуністами і ніколи не симпатизували Жовтневій революції. У Петра І, Суворова, Кутузова, партизана Дениса Давидова не було таких «політруків», як Брежнєв. І нічого. Непогано, здається, воювали.

В. ЛОБОДА.

Кривий Ріг, Дніпропетровська область.

■

Спочатку про вашу і мою газету. Старт взято правильний. Якщо так буде і на дистанції, то можливі два варіанти фінішу. Перший і (не дай Боже) найбільший — доля передач ЦТ «7 днів» і «Погляд». Другий варіант — безкінечний, по естафеті. Я — за другий. Мені вже 68 років, але хочеться, щоб «Голос України» продовжував бути бойовитим і для моїх онуків.

Як і ви, я — за консолідацію. Але лише з тими, хто дійсно бореться за щастя народу, а не використовує народ як ширму...

Мене, «остарбайтера», колись продали свої, а німець-слідчий врятував від концтабору. А вижити допомогли німецькі робітники.

Тому я за консолідацію і рівноправність всіх чесних людей планети... І хочу, щоб Україна нарешті не декларативно, а законно, реально стала

суверенною
нoправним
веренних д

Славутськ
Хельниц

■

Україні,
трібна на
Думаю, щ
льшості хо
ментська
ший крок
зробити
шість...

Вважаю,
референду
бути три
саме:

1. Союз
2. Абсо
держав —
3. Співд
держав.

Перекон
ламент Укр
ства в дер
взяв о
Верх
ва і його
співдружні
жав, то ц
парламент
жану зла

Хмельни

■

Ви пише
республіка
гнітаються
ви б могл
ти. Наприк
ины».

Ви ствер

тивної у
будувати
неможлив
комуністів
Якщо ви
комуністів
безпартій

Думаю.
бутнє.

О
Чернігів

■

Я просл
26 років.
шого оф
лас
стат В.
нальне ві

Хай газ
брату.

Одне б
ли не ст
колеса і
нути вас

Житом

■

Правил
«...комуні
ся солод
казкою
не чимо
ж не до
для всіх

Всі зло
ських час
но рукам
одного
ключали
суджувал
те, що
прогресу
дови, —

Олекса
Кірово

■

Цілком
вашу по
тет усіх
ний вихід
номічног
швидше,
номічних
ватись...

Харциз
Донец

■

Перем

над «і»

ошти головного редактора

нити від тотальної русифікації, від імперського шовінізму. Я не виню в цьому російський народ, матеріально він живе гірше за українців. Але не піддається етноциду з боку системи.

Я проти того, щоб усі комуністи залишили посади. Серед них є багато порядних, компетентних і чесних людей, але є й багато профанів, а то й злочинців, яких треба в шию гнати, але своєю партійністю вони захищені й тоді, коли приносять шкоду...

І. МЕЛЕЖИК.

Лохвицький район,
Полтавська область.

■

У своїх роздумах про побудову суверенної України ви пропонуєте посперечатися, але хто ж з комуністами посміє сперечатися. Люди залякані репресіями і з острахом чекають нових...

В. ІВАЩЕНКО.

Хорол,
Полтавська область.

■

Багато в чому я з вами згодна на всі сто відсотків. У нас одна думка — про суверенну Україну. Але якщо ви знову говорите, що комуністи мають суверенною державою, рівноправним членом Союзу суверенних держав.

М. ГНЕСЬ,
пенсіонер.

Славутський район,
Хмельницька область.

■

Україні, згоден з вами, потрібна національна злагода. Думаю, що в переважній більшості хоче цього й парламентська опозиція. Але перший крок до злагоди повинна зробити парламентська більшість...

Вважаю, що при проведенні референдуму у бюлетенях має бути три формулювання, а саме:

1. Союз суверенних держав.
2. Абсолютна суверенність держав — самостійність.
3. Співдружність суверенних держав.

Переконаний, що якби парламент України за форму членства в державних утвореннях взяв... о заступн... Голови Верх... Ради В. ... Гриньова і його співробітників про співдружність суверенних держав, то це консолідувало б парламент і встановило б бажану злагоду в Україні...

А. ДМИТРУК,
інженер.

Хмельницький.

■

Ви пишете, що в деяких республіканських газетах нагнітаються жахи. Згоден. Та ви б могли і назвати ці газети. Наприклад, «Правду Украины».

Ви стверджуєте, що без ак-

народ, а не партія. І взагалі, нащо ви взялися у статті захищати парламентську більшість?

С. БУЛАВА,
робітник.

Хорол,
Полтавська область.

■

Тільки незалежна Компартія України може діяти в інтересах українського народу.

М. КАРАСЬ.

Чернігів.

■

Ваша стаття «Кілька крапок над «і» розвіяла мої розчарування. Згоден з вами, що недостойних треба гнати з рядів Компартії. Але треба й називати їх.

А хіба можна поставити крапку над «і», коли реанімують Степана Бандеру, ката багатьох замучених?

Чому нам всіма засобами масової інформації тлумачать про діаспору? Що, у нас на Україні немає видатних діячів культури і науки, а тільки в діаспорі?

Чому республіканське радіо нав'язує нам пісні січових стрільців? Що видатного вони зробили для України?

Бажаю, щоб «Голос України» правдиво звучав, висвітлюючи життя і Сходу, і Заходу, і Півдня, і Півночі республіки.

В. ОВЕРЧУК,
кандидат сільськогосподарських наук.

Бородянський район,
Київська область.

тавимо разом

КИ З ЛИСТІВ, ЯКИМИ ЧИТАЧІ УЛИСЯ НА СТАТТЮ «КІЛЬКА ОК НАД «І», НАДРУКОВАНУ «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» 11 СІЧНЯ

аментах вра-
меншості, ті-
льшість гото-
ити, аби лиш
Цього не ска-
а О. Мороза.
й, розсудли-
ього приклад!
зараз С. Гу-
що партія —
чого ж вона
рше нікуди.
ШЕВЧЕНКО.

сть.

оден з ваши-
От тільки не
ць, де ви на-
увати кому-
рядних нічого
цим високим
ається і всі-

істів за узур-
принесла чи-

злопам'ятни-
руки — за
для побудови
нської дер-

ОСЯНЕНКО,
етеран пра-

бласть.

вами згоден.
о це розпо-
е дає змогу
ивне, що ро-
керівництвом.
ало.

о не згоден,
ий хаос, ко-
ишать керівні
аосу, ніж те-

пер, не буде. Ви недооцінюєте спеціалістів — не комуністів.

М. ПІВЕНЬ,
колгоспник.

Липоводолинський район,
Сумська область.

■

Хочеться повірити, що очолювана вами редколегія вірою і правдою, словом і ділом, совістю і серцем служитиме найсвітлішій ідеї братолюбія і єднання.

І. ЄРЕМЕНКО,
економіст.

Велика Олександрівка,
Херсонська область.

■

Згоден, що старий Союз уже неможливий. Не той час, не ті обставини, не той народ. Йде закономірний розпад імперії. З. Бжезінський написав так: «Маркс охарактеризував Російську імперію як «тюрму народів», Сталін перетворив її в цвинтар націй, а за Горбачова радянська імперія обертається на вулкан націй».

Підтримую вашу думку, що економічні, політичні, військові і інші відносини між суверенними республіками повинні бути горизонтальними, і самі республіки можуть делегувати за своїм, а не чиїмсь бажанням, частку своїх повноважень центру.

Стосунки між республіками і центром повинні будуватися, як у країнах Європейського співтовариства.

...Комунізм — утопія, а отже, компартія і її ідеологія — утопія.

...Нашому українському народові треба повернути викорчувану національну гідність, мову, культуру, історію, повести боротьбу проти підриву генофонду нації, звільбути в авангарді, то це знову мильна булька.

Я поважаю людей не за політиканство або за належність до тої чи іншої партії. І хочу, щоб країною керували люди розумні, з чистою совістю, працелюбні, а не плели цілими днями плітки, говорили про високі ідеали, придумували для себе всяких ворогів, одержували дарма гроші і в будь-яку мить готові були тріснути по непокірних з кулемета або проїхати танками...

Батьківщину любили і люблять не тільки комуністи. Мій брат 17-річним пішов у 1941 на фронт, а в 1944 — загинув. Батько воював усю війну. Вони не були комуністами і ніколи не симпатизували Жовтневій революції. У Петра І, Суворова, Кутузова, партизана Дениса Давидова не було таких «політруків», як Брежнєв. І нічого. Непогано, здається, воювали.

В. ЛОБОДА.

Кривий Ріг,
Дніпропетровська область.

■

Спочатку про вашу і мою газету. Старт взято правильний. Якщо так буде і на дистанції, то можливі два варіанти фінішу. Перший і (не дай Боже) найближчий — доля передач ЦТ «7 днів» і «Погляд». Другий варіант — безкінечний, по естафеті. Я — за другий. Мені вже 68 років, але хочеться, щоб «Голос України» продовжував бути бойовитим і для моїх онуків.

Як і ви, я — за консолідацію. Але лише з тими, хто дійсно бореться за щастя народу, а не використовує народ як ширму...

Мене, «остарбайтера», колись продали свої, а німець-слідчий врятував від концтабору. А вижити допомогли німецькі робітники.

Тому я за консолідацію і рівноправність всіх чесних людей планети... І хочу, щоб Україна нарешті не декларативно, а законно, реально стала тивної участі комуністів побудувати суверенну Україну неможливо. Але без яких: комуністів-демократів чи ЦК? Якщо ви маєте на увазі саме комуністів-демократів, то я, безпартійний, згоден з вами...

Думаю. у газети добре майбутнє.

О. ПОНОМАРЕНКО.

Чернігів.

■

Я прослужив в органах МВС 26 років. Дослужився до старшого офіцера. Мені сподобалась ... стаття. ... е — стат... В. Лабунсько... «Національне військо».

Хай газета протистоїть розбрату.

Одне боюсь, щоб якісь сили не ставили вам палки в колеса і не спробували повернути вас вправо...

А. ШМІЛО.

Житомир.

■

Правильно ви написали: «...комунізм був і залишається солодкою і благородною казкою для нашої країни, а не чимось реальним». Чому ж не додаєте, що це казка для всіх країн світу?

Всі злочини минулих радянських часів творились виключно руками комуністів. І один одного вони тортували, і виключали з партії, а потім засуджували безвинних... А за те, що зубожіння трудящих прогресує всі роки перебудови, — хто відповість?..

Н. ЧОРНОВОЛ,
пенсіонерка.

Олександрійський район,
Кіровоградська область.

■

Цілком і повністю поділяю вашу позицію про суверенітет усіх республік. Це — єдиний вихід з політичного й економічного тупика. Нам треба швидше, не втрачаючи економічних зв'язків, розмежуватись...

В. КОРОТИЧ.

Харцизьк,
Донецька область.

■

Перемогу у війні одержав

■

Економічні зв'язки потрібні всім, кожній з суверенних республік, але не такі незграбні, як тепер, коли одні й ті ж комплектуючі деталі йдуть зустрічними потоками, як ви пишете...

Згоден, що Росія чинить правильно, коли не хоче, щоб центр безконтрольно розпоряджався її багатствами, в тому числі й грошовими прибутками. Україна теж мусить зайняти таку позицію. Центр може розпоряджатися лише тим, що йому передадуть республіки, і звітувати перед республіками...

Вибачте за мовні помилки, останній раз писав рідною мовою десь 55 років тому...

О. ТОРЯНИК.

Харків.

■

В газеті «Голос України» від 11. 01. 91 р. № 7 в статті «Кілька крапок над «і» детально розгорнуто тему консолідації українського суспільства.

Прошу продовжити цю тему в наступних номерах «Голосу України», з такою ж детальністю, під назвою:

«Репресії київських студентів — тріумф «консолідації суспільства» і відповісти на такі запитання:

1. Як ви дивитесь на репресії студентів в правовій суверенній Україні?
2. Чому ще вчора майже всі вимоги київських студентів підтримала Верховна Рада УРСР, а сьогодні їх пробують репресувати, навіть «шукаючи» зброю?
3. Як ви будете реагувати, якщо вогнепальну зброю завтра все-таки «знайдуть» у студентів, як «знаходили» у їхніх батьків у 1930, 1933, 1937, 1939, 1945, 1950 і наступних роках?
4. В чім погрішили київські студенти — вони теж «побили» полковника Григор'єва, вкрали паровоз і т. д., як це пришивали нам 1937 року?
5. Яку оцінку ви даєте фактам репресії київських студентів як депутат, редактор газети і як громадянин?

О. ГИНДИЧ,
ветеран Вітчизняної війни, кавалер ордена «Слави».

■

Не маючи економічної освіти, все ж розумію ефективність для ринкової економіки єдиного економічного простору, однак якщо цей простір стає простором безгосподарності і безглуздя, то від нього краще відгородитись і власними законами, і митницями, і власною валютою.

П. ТЮХТІЙ,
службовець, юрист.

Макарів,
Київська область.

■

Тов. Правденко, ви стверджуєте, що від тих, хто зрадив ідеали своєї партії, вона позбавиться. А чи не думаєте ви, що в так
ди її дуже й
ють?..

В. С

Орджонікідз
Дніпропетр

■

Одержую
доволений. О
балась статтю
над «і». Якби
ську силу, то
статтю насті
для всіх по
керівників рі
бажають суве
В ній кожне
ський канон,
ведливо те,
народ і те,
раз, а головн
лі, який Союз
потрібен...

Та біда в
так розуміют
веренної Укр

Ті, що знах
керівництві, н

Замість

Головна ду суверенн

Спочатку думав дати розгорнутий коментар. Навіть план склав, щоб чогось не забути. А листи продовжували надходити. В останній пошті — ще двадцять п'ять. Тому обійдусь, замість коментаря, кількома тезами. А рядки з листів, що ще надійшли, — для наступної добірки.

Втім, один з листів останньої пошти я таки не втримався, включив вже у цю добірку. Слабість, знаєте, не кожного дня нашого брата порівнюють з божественним автором Біблії. Спасибі Григорію Івановичу Пухкалу за щедре перебільшення. А для рівноваги — рядки з того листа, в якому мене називають брехуном і т. д.

Не всі автори вказують своє ім'я повністю. Тому змушений був у підписах обходитися першою літерою.

Вибірки з листів робив за принципом, щоб часто не повторювались схожі думки, цитував ті місця, де автори доповнюють один одного, або під іншим ракурсом бачать одні й ті ж факти.

Всі автори листів — за суверенну Україну, майже всі — за співдружність дійсно рівноправних держав.

Справді, правий один з авторів, виступити із статтею «Кілька крапок над «і» мене спонукали публікації в «Правде Украины» під шапкою «Союзний договір». Чого тільки там нема! Один автор, водій, бідкається, де будемо брати «Волги» для таксопарків, якщо «разрушим наш Союз».

Інший, секретар парткому заводу, запевняє, що Союз потрібен тому, що союзний уряд «в критическую минуту нам поможет», тобто дасть валюту суміжникам цього заводу для закупівлі олова і т. д... Господи, чи знав світ щось примітивніше, ніж такий рівень мислення? Не хвилюйтесь, товаришу таксист, «Волги» чи інші машини будуть. Нам є що продавати Росії, а їй є що купувати у нас. А щодо валюти, то я в Союзі, тобто в центрі, не бачив жодного верстата, який би друкував долари чи франки або виробляв золото. То все республіки несуть у центр своє добро, в тому числі зароблену валюту. Або центр залазить в іноземні борги, за які розплачуватись знову ж таки поборами з республік. Вам дуже подобаєть-

ся, коли, не
роблять бор
ником немал
танні по Со
вже 9 мільй
рік).

Тепер щод
Вітчизняної
торка, щоб
компартії у
ти, говорить
брат і батьк
муністами.
КПРС з Ме
ставляє йом
левського, Ж
ва, Черняхо
ючи додати,
шали були
зрештою, н
людей ідеть
датного п
лоземельця,
тисяч політр
ми піднімал
першими гин
ки тисяч зая
вважайте ко
десятки тис
разом з сер
комсомольсь
ба це можна
ку?! А голов
ганізувала е
зв'язок фро
таризацію е
товку резерв
ткої дисципл

Безперечно
ні жертви. І
воюючи за в
гато зробив,
армію напер
під час неї
втручався. І
все ж орган
та для здоб
проведена ко
колосальною
озброєним о

Свята пра
щину любля
муністи. Але
джує протиле

А тепер –
хочеться авт
України —
своїй внутрі
економічний
тичний діяль
— правової
з толерантни
партій, а не
самовитим п

Народ, то
49 мільйонів
й найчислен
раїни. Це по
кожний політ

Чи потрібе
трібен Союзн
Але який п
говір? З три
Ради в липн
я мав можл

ГОЛОС УКРАЇНИ

ержавою, рів-
ном Союзу су-
ав.

М. ГНЕСЬ,
пенсіонер.
район,
область.

ен з вами, по-
альна злагода.
переважній бі-
цього й парла-
иція. Але пер-
злагоди повинна
аментська біль-

при проведенні
бюлетенях має
мулювання, а

ренних держав.
а суверенність
мостійність.
ість суверенних

, що якби пар-
за форму член-
них утворених
ступ Голови
ці В. Гриньо-
робітників про
суверенних дер-
онсолідувало б
становило б ба-
в Україні...

А. ДМИТРУК,
інженер.
й.

що в деяких
их газетах на-
и. Згоден. Та
назвати ці газе-
«Правду Укра-

те, що без ак-

народ, а не партія. І взагалі, нащо ви взялися у статті захищати парламентську більшість?

С. БУЛАВА,
робітник.

Хорол,
Полтавська область.

■

Тільки незалежна Компартія України може діяти в інтересах українського народу.

М. КАРАСЬ.

Чернігів.

■

Ваша стаття «Кілька крапок над «і» розвіяла мої розчарування. Згоден з вами, що недостойних треба гнати з рядів Компартії. Але треба й називати їх.

А хіба можна поставити крапку над «і», коли реанімують Степана Бандеру, ката багатьох замучених?

Чому нам всіма засобами масової інформації тлумачать про діаспору? Що, у нас на Україні немає видатних діячів культури і науки, а тільки в діаспорі?

Чому республіканське радіо нав'язує нам пісні січових стрільців? Що видатного вони зробили для України?

Бажаю, щоб «Голос України» правдиво звучав, висвітлюючи життя і Сходу, і Заходу, і Півдня, і Півночі республіки.

В. ОВЕРЧУК,
кандидат сільськогосподарських наук.

Бородянський район,
Київська область.

...ІЗОМ

комуністів по-
ому Україну
Але без яких:
кратів чи ЦК?
на увазі саме
кратів, то я,
згоден з вами...
ети добре май-

НОМАРЕНКО.

в органах МВС
жився до стар-
Мені сподоба-
ів ... ле —
ськой «Націо-

ротистоїть роз-

щоб якісь си-
вам палки в
обували поверо-
о...

А. ШМІЛО.

ви написали:
в і залишаєть-
благородною
шої країни, а
альним». Чому
що це казка
віту?
минулих радян-
лились виключ-
уністів. І один
ортували, і ви-
лі, а потім за-
инних... А за
ня трудящих
роки перебу-
дповість?..

ЧОРНОВОЛ,
пенсіонерка.
ий район,
а область.

ністю поділяю
про суверені-
ік. Це — єди-
тичної й еко-
ка. Нам треба
рачаючи еко-
сь, розмежу-

В. КОРОТИЧ.

асть.

війні одержав

■

Економічні зв'язки потрібні всім, кожній з суверенних республік, але не такі незграбні, як тепер, коли одні й ті ж комплектуючі деталі йдуть зустрічними потоками, як ви пишете...

Згоден, що Росія чинить правильно, коли не хоче, щоб центр безконтрольно розпоряджався її багатствами, в тому числі й грошовими прибутками. Україна теж мусить зайняти таку. позицію. Центр може розпоряджатися лише тим, що йому передадуть республіки, і звітувати перед республіками...

Вибачте за мовні помилки, останній раз писав рідною мовою десь 55 років тому.

О. ТОРЯНИК.

Харків.

■

В газеті «Голос України» від 11. 01. 91 р. № 7 в статті «Кілька крапок над «і» детально розгорнуто тему консолідації українського суспільства.

Прошу продовжити цю тему в наступних номерах «Голосу України», з такою ж детальністю, під назвою:

«Репресії київських студентів — тріумф «консолідації суспільства» і відповісти на такі запитання:

1. Як ви дивитесь на репресії студентів в правовій суверенній Україні?

2. Чому ще вчора майже всі вимоги київських студентів підтримала Верховна Рада УРСР, а сьогодні їх пробують репресувати, навіть «шукаючи» зброю?

3. Як ви будете реагувати, якщо вогнепальну зброю завтра все-таки «знайдуть» у студентів, як «знаходили» у їхніх батьків у 1930, 1933, 1937, 1939, 1945, 1950 і наступних роках?

4. В чім погрішили київські студенти — вони теж «побили» полковника Григор'єва, вкрали паровоз і т. д., як це пришивали нам 1937 року?

5. Яку оцінку ви даєте фактам репресії київських студентів як депутат, редактор газети і як громадянин?

О. ГИНДИЧ,
ветеран Вітчизняної війни, кавалер ордена «Слави».

■

Не маючи економічної освіти, все ж розумію ефективність для ринкової економіки єдиного економічного простору, однак якщо цей простір стає простором безгосподарності і безглуздя, то від нього краще відгородитись і власними законами, і митницями, і власною валютою.

П. ТЮХТІЙ,
службовець, юрист.

Макарів,
Київська область.

■

Тов. Правденко, ви стверджуєте, що від тих, хто зрадив ідеали своєї партії, вона позбавиться. А чи не думаєте ви, що в такому випадку ряди її дуже й дуже порідшають?..

В. СИНИЛЬЩИКОВ,
автослюсар.

Орджонікідзе,
Дніпропетровська область.

■

Одержую вашу газету. Задоволений. Особливо сподобалась стаття «Кілька крапок над «і». Якби я мав надлюдську силу, то зробив би цю статтю настільним календарем для всіх політиків, учених і керівників різних рангів, які бажають суверенної України. В ній кожне слово як біблійський канон, висвітлює справедливо те, що пережив наш народ і те, як він живе зараз, а головне — як жити далі, який Союзний договір нам потрібен...

Та біда в тому, що не всі так розуміють дорогу до суверенної України.

Ті, що знаходяться зараз у керівництві, не в змозі позбавитися від командної системи, буває, зловживають своїм службовим становищем. Чим ще більше підривають довіру людей до партії.

Ті, що бажають їх потіснити, хочуть зробити все швидко, будь-якими методами. А є й треті, які працюють за схемою: «чим гірше, тим краще». Отже, я за консолідацію всіх політичних сил на Україні. І не дай Боже, щоб якась із них взяла верх, бо тоді знову почнеться диктатура.

Мені уже за сімдесят і я прожив дуже тяжкі роки. Був на боці простих людей, часто чув на свою адресу від начальства — народник.

Один з моїх чотирьох синів каже, щоб я написав про своє життя. А я думаю: кому воно потрібне?

Г. ПУХКАЛ.

Бахмацький район,
Чернігівська область.

Замість коментаря

Головна думка єдина — суверенна Україна

Спочатку думав дати розгорнутий коментар. Навіть план склав, щоб чогось не забути. А листи продовжували надходити. В останній пошті — ще двадцять п'ять. Тому обійдусь, замість коментаря, кількома тезами. А рядки з листів, що ще надійшли, — для наступної добірки.

Втім, один з листів останньої пошти я таки не втримався, включив вже у цю добірку. Слабість, знаєте, не кожного дня нашого брата порівнюють з божественним автором Біблії. Спасибі Григорію Івановичу Пухкалу за щедре перебільшення. А для рівноваги — рядки з того листа, в якому мене називають брехуном і т. д.

Не всі автори вказують своє ім'я повністю. Тому змушений був у підписах обходитися першою літерою.

Вибірки з листів робив за принципом, щоб часто не повторювались схожі думки, цитував ті місця, де автори доповнюють один одного, або під іншим ракурсом бачать одні й ті ж факти.

Всі автори листів — за суверенну Україну, майже всі — за співдружність дійсно рівноправних держав.

Справді, правий один з авторів, виступити із статтею «Кілька крапок над «і» мене спонукали публікації в «Правде Украины» під шапкою «Союзний договір». Чого тільки там нема! Один автор, водій, бідкається, де будемо брати «Волги» для таксопарків, якщо «разрушим наш Союз».

Інший, секретар парткому заводу, запевняє, що Союз потрібен тому, що союзний уряд «в критическую минуту нам поможет», тобто дасть валюту суміжникам цього заводу для закупівлі олова і т. д... Господи, чи знав світ щось примітивніше, ніж такий рівень мислення? Не хвилюйтесь, товаришу таксист, «Волги» чи інші машини будуть. Нам є що продавати Росії, а їй є що купувати у нас. А щодо валюти, то я в Союзі, тобто в центрі, не бачив жодного верстата, який би друкував долари чи франки або виробляв золото. То все республіки несуть у центр своє добро, в тому числі зароблену валюту. Або центр залазить в іноземні борги, за які розплачуватись знову ж таки поборами з республік. Вам дуже подобається, коли, не питаючи, вас роблять боржником і сплатником немалих процентів (останні по Союзу складають вже 9 мільярдів доларів на рік).

Тепер щодо теми Великої Вітчизняної війни. Одна авторка, щоб зменшити роль компартії у здобутті перемоги, говорить, що воїни — її брат і батько — не були комуністами. Інший уособлює КПРС з Мехлісом і протиставляє йому Конєва, Василевського, Жукова, Мерецкова, Черняховського. Забуваючи додати, що всі ці маршали були комуністами. Та, зрештою, не про окремих людей ідеться. Бо крім видатного політкерівника-малоземельця, були десятки тисяч політруків, які першими піднімалися в атаку і першими гинули, були десятки тисяч заяв «Якщо загину, вважайте комуністом», були десятки тисяч прострелених разом з серцем партійних і комсомольських квитків. Хіба це можна зняти з рахунку?! А головне — партія organізувала евакуацію заводів, зв'язок фронту і тилу, мілітаризацію економіки, підготовку резервів. Ціною жорсткої дисципліни.

Безперечно, були й даремні жертви. І немалі. Сталін, воюючи за власну владу, багато зробив, щоб послабити армію напередодні війни. І під час неї некваліфіковано втручався. Це — факти. І все ж організаторська робота для здобуття перемоги, проведена комуністами, була колосальною. Це видно неозброєним оком.

Свята правда — Батьківщину люблять не лише комуністи. Але хіба хтось стверджує протилежне?

А тепер — якої України хочеться авторові цих рядків. України — самостійної у своїй внутрішній, зовнішньоекономічній і зовнішньополітичній діяльності. України — правової, демократичної, з толерантним суперництвом партій, а не з нинішнім несамовитим протистоянням.

Народ, тобто безпартійні 49 мільйонів, — ось головна і найчисленніша партія України. Це повинен пам'ятати кожний політик.

Чи потрібен центр, чи потрібен Союзний договір? Так. Але який центр і який договір? З трибуни Верховної Ради в липні минулого року я мав можливість сказати про те, за яких умов, на мою думку, слід йти на Союзний договір. Виходив з того, що Союз — це договір союзників, а не підлеглих і центру. Отже, умови.

Союз визнає нерозповсюдження на Україну Закону про вихід з СРСР.

Союз зобов'язується не втручатись у внутрішні справи України як суверенної держави.

Союз визнає борги по ліквідації чорнобильської аварії, по вирішенню кримсько-татарської проблеми і ряду інших.

Союз не втручається у договори між республіками.

Не Союз, а Україна вирішує, яким чином вона приймає рішення про вихід з СРСР. Це — питання самої суверенної України.

Союзний договір за умов його підписання Україною може бути нею скасований в односторонньому порядку і це означає фактичний вихід з Союзу.

Ось такі попередні умови.

На мою думку, усім республікам нинішнього Союзу потрібні в першу чергу розвинуті горизонтальні економічні зв'язки одна з одною.

А функціями Союзу можуть бути спільна оборона (спільна професійна армія і національні в кожній республіці), спільні космічні дослідження (бо з космосу добре видно, наприклад, стан грунтів і посівів), спільні екологічні програми (хоча б тому, що Дніпро починається в Росії й через Білорусію тече до нас), а також певна кількість спільних економічних, наукових, медичних програм. А далі економічне життя підкаже необхідність збільшення чи зменшення спільних програм.

Республіки мають фінансувати всі ці програми, а центр, — щороку звітувати перед ними: як витрачено кошти, який зиск, яку користь з того має чи матиме кожна з тих республік, що вклали відповідні кошти.

Україна повинна мати свою банківську систему, свої закони, свої гроші. І дбати не про інтереси центру, а про народи, які живуть на Україні.

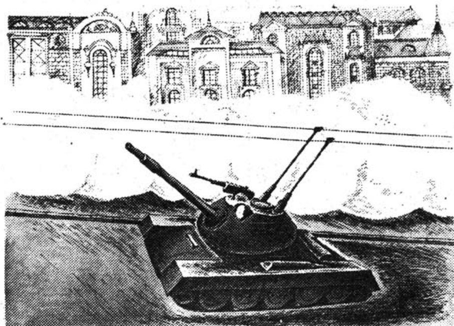
Сторінки «Голосу України», як завжди, відкриті для висловлення інших точок зору. З вдячністю всім, хто відгукнувся на статтю

Сергій ПРАВДЕНКО.

Треба вибирати ту золоту середину, яка дасть найбільший ефект згоди для суверенітету України, щоб не були ми лебедем, раком і щукою, щоб не було самоїдства, щоб дійсно віз побудови суверенної України зрушити з місця.

Хочеться повірити, що редколегія вірою і правдою, словом і ділом, совістю і серцем служитиме найсвітлішій ідеї братолюбія та єднання.

Сторінки «Голосу України», як завжди, відкриті для висловлення інших точок зору. З вдячністю всім, хто відгукнувся на наші публікації.

Іронічна проза

ГЕНЕРАЛЬНА РЕПЕТИЦІЯ

...За стінами парламенту заревли двигуни, забрязкали танкові гусениці, залунали армійські команди.

— «Переворот!!!» — майнула думка у кожного з народних обранців. У просторому і прохолодному залі відразу стало тісно та жарко. Права частина його освітилась радісними посмішками, на лівих лавах стривожено зашепотіли, центр же зблід, зіщулився і з острахом заозирався, намагаючись зрозуміти, з якого боку почнуть бити в першу чергу.

— А я ж попереджав! — кинджалом розітнув тишу чийсь зловісний, похмуро-торжествуючий голос. Після чого кілька прогресивно настроєних депутатів блискавично збожеволіли, дами-радикалки одна за одною почали непритомніти.

Головуючий умить став сивим, як лунь. Підвівся, сів, знову підвівся і приставив до скроні службового «макарова» в спітнілому кулаці. Але так легко відбутись йому не дали, —з веселеньким криком: «Ні, тин нам ще розкажеш, хто саме тобі доручив розвалити світову систему соціалізму», — група функціонерів колишньої правлячої партії накинулась на нього, обеззброїла і почала в'язати. Фракція військових стіною оточила стіл президії, не даючи змоги розбігатись іншим застрільникам гласності і плюралізму — їх долі належало за 24 години вирішити трибуналові.

Ще комусь викручували руки, а він жалібно кричав, що це якесь жахливе непорозуміння, бо ж саме він завжди був усією душею за шосту статтю конституції і різке підвищення зарплати нашому доблесному генералітетові. Вождям консервативного табору палко тиснули руки і вітали з довгожданою перемогою товариші, друзі, соратники, послідовники і просто співчуваючі, що раптом невідомо звідки з'явились у небаченій кількості. Стан радикалів мав вигляд «Варяга» перед його героїчним затопленням.

Чутки змінювали одна одну і що «вся Москва вже в «їхніх» руках. Але це не страшно, бо ж народ з навколишніх сіл, озброївшись кілками та тракторними ресорами, вже поспішає на виручку своїм повноважним представникам...» І що народ полинув, та не на виручку, а зовсім навпаки. І що, зрештою, «нова влада обіцяла зберегти життя всім рядовим учасникам контрреволюції, які здадуться без опору».

Метка молодь, відшукавши десь у запиленій коморі погруддя товариша Сталіна, встановила його поруч з трибуною. Представники старшого покоління виконували Гімн Радянського Союзу в редакції 1943 року. За могильної мовчанки радикалів консерватори одноголосно проголосували за відміну перебудови і негайну реставрацію соціалізму. Розкотисто реготали як збожеволілі, так і ті, хто лише симулював божевілля, сподіваючись у такий нехитрий спосіб уникнути справедливої кари. Йосиф Віссаріонович Сталін, що нарешті зайняв належне йому місце, беззвучно аплодував усьому, що відбувалось.

Праві послали за шампанським...

Отут і з'ясувалось, що не переворот починався на сусідніх вулицях, а всього лиш репетиція наміченого на найближчі свята військового параду.

Володимир КУЗЕМКО.
Дніпропетровськ.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

Пуцьвірінки

О ЧЕМ ШЕПТАЛА МОЛДАВАНКА

(Из современного одесского фольклора)

... Нехай твоя жена родит от Кашпировского!

...От депутатской сессии весь хутор наш в депрессии.

...Кушай не с «Привоза» — с зоопарка!

...Балакают, ваш папер сгорел с кооперативом?

...Чтоб ты подавился последним купоном!

Ігор БЕРЕЗІНСЬКИЙ.
Одеса.

МАШИНА ЧАСУ

З циклу «Продовольчі страждання»

Таке можливе тільки в кіно. І то комедійному. Пам'ятаєте, як Іван Васильович змінював професію? Отож.

Але тут своє кіно. По сусідству. Доконав очкарик-інженер з 21-ї. Винахідник і раціоналізатор. Архімед і Грей разом узяті. Винайшов ліфт із надзвуковою швидкістю. Одна біда — патенту ніхто не дає. Бо до цього скаженого ліфту не беруться гальма придумати.

А оце прийшов до мене надвечір:

— Збирайся в дорогу.

— Куди? — кажу. — Й так дихати не хочеться.

— Не закудикуй. Скажи краще, що тобі більше до вподоби: почухати дрином під лопаткою динозавра з мезозойської ери, подивитися на давні ритуали скіфів, сьорбнути козацької юшки в Чортомлицькій Січі чи зазирнути в покої Катерини II? Вибирай.

Я вже звик до подібних запрошень.

— Що мені ті скіфи чи Катерина. Кинь мене у сімдесяті двадцятого століття. Малим був. Не все пам'ятаю.

— Раз плюнути.

Зайшли до нього в кімнату. Стоїть ящик трохи більший за холодильник. Одяг сусід мені на руку браслета з мікрофоном. Зв'язок, значить. Заліз у ящик і сиджу в темряві. Чую — загуло. Погуло-погуло й стихло. І ящик десь зник. А я стою навпроти нашого кінотеатру і блимаю очима проти сонця. Люди туди-сюди ходять. Хлопці широченним кльошем вулицю підмітають. Дівчата, ніби змагаючись одна з одною, економлять на матерії для спідниць. Економлять з розмахом. Очей не відведеш.

Пішов і собі. Струнка чорнявка, що дріботіла попереду, зайшла в гастроном. Я за нею.

...Прийшов до тями від того, що хтось добросовісно ляпав по щоках.

Чую голоси.

— Такий молодий...

— І не п'яний ніби.

— Ти бачив, як він упав? Як підкошений.

Розплющив очі. Мої рятівники зрадили.

— На свіже повітря його! На вулицю!

Я упирався, оглядався на магазинні полиці і прилавки, але мене вивели під руки з магазину.

Через деякий час, зібравши витримку в кулак, рішуче ступаю в магазин.

Дешево. Без черги і талонів. Не лише для інвалідів. А в мене ні копійки в кишені...

— ...Він, мабуть, чокнутий, — поставив хтось діагноз, коли мене знову привели до тями. Витріщився на згущене молоко і цукерки, а потім перекинувся, як віз із дровами. Тільки зойкнув.

— То така є хвороба, — підказав ще хтось. — Цукрова.

Залишившись наодинці, згадав про браслет-мікрофон. Вийшов на зв'язок.

— Алло, — хриплю. — Ти мене чуєш, садисте?

Гигоче.

— Хочеш назад?

Не встиг нічого сказати, як знову провал у пам'яті. Очнувся вже в сусідовій квартирі.

Днів три думав, що це все мені наснилося. А це знову сусід.

— Біда! — кричить з порога. — Посадять!

Виявляється, він відправив у недалеке минуле дружину. Та, звісно, не втрималась від спокуси, закупила трохи (на пару років) провізії. Машина часу виявилася не готовою для перевезення вантажів. Щось там замкнуло. В результаті сусід — тут, а жінка — там. А якийсь пильний активіст анонімку настрочив, мовляв, де поділася людина? Компетентні органи вже навідувалися. І прохали не морочити голову вигадками про машину часу. Краще у всьому щиросердно зізнатися. Це, безумовно, врахується суддями.

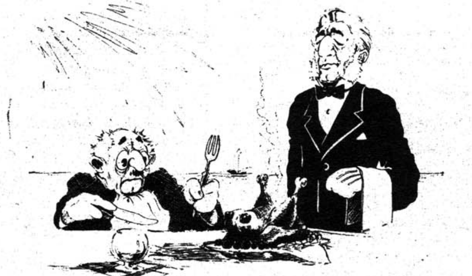
— Виручай, — благає «Архімед», — ти єдиний свідок, що машина існує, вірніше, існувала.

— Ти що,— кажу,—тоді групове пришиють. Адже хто мені повірить...

Невідомо, чим би закінчилася ця історія, але інженер у перерві між написанням пояснювальних спромігся відремонтувати чудо-машину. Дружина вже вдома. Правда, з порожніми руками (ледве вблагав її покинути покупки). Що поробиш — трохи недосконала ще техніка.

Павло КУЩ.
Мал. Віктора КУДІНА.

Пародії

СКЛЕРОЗ

Я все забув. Зміліла
пам'ять.
...Я все забув. Розпалась
пам'ять.
...Я все забув. І за літами
Себе, забутого, веду.
Лиш посивілими вустами
Я не забув твою ходу.

Дмитро ІВАНОВ.
Зб. «Стремено».

* * *

Забув, як множить,
віднімати,
І з букварем я не в ладу.
Забув, як навіть мене звати,
Та не забув твою ходу.

Я все забув. Склероз
глибокий:
Забув, куди і з ким я йду.
Але серединм вухом, оком
Я не забув твою ходу.
Я все забув. Кульгає
пам'ять.
Я з нею, мабуть, пропаду.
Та дехто пам'ять мою
хвалить:
Я не забув твою ходу.
Я все забув — як цілуватись,
Що аж посивіли вуста,
Як ти від мене виривалась:
«От нахалюка, та відстань!»
Мені ти — наче нагорода.
Аби знайти тебе, бреду.
У нескінченному поході
Я не забув твою ходу.
Шлях бородою підмітаю.
Себе кудись я волочу.
А нині й сам не пам'ятаю,
Нащо оце все читачу.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Халаминдики

КОНТАКТ

Диктор. Любі мої глядачі, я так називаю вас тому, що справдилися ваші найсокровенніші прагнення. Здійснилася найзаповітніша мрія людства. Наступної миті ви всі станете учасниками контакту з позаземною цивілізацією — перед вами виступить представник планети Дзу.

Пауза. На екрані з'являється щось. Нарешті представник планети ДЗУ. На-а колін-а!!!

Богдан ЖОЛДАК,
(з рукописного альманаху «Літературний ярмарок»).

ANEKDOT

ЕЛЕМЕНТАРНО, ВАТСОНЕ!

У попередньому випуску «Куреня» закінчено гостросюжетний серіал за участю Шерлока Холмса та доктора Ватсона «Вбивство з ілюмінацією». Доки наші кращі автори на прохання трудящих пишуть «Вбивство-2», ми запитали себе: а чому, власне, «Курінь» має обмежуватись великими формами? Хіба анекдот не отой жанр, в якому віддзеркалюється все наше життя? І хіба читачі не надіслали нам трохи цього добра, щоб вибрати з нього пару-трійку пристойних речей?

Отож сьогодні — коротка добірка за участю тих же популярних героїв. А ми готові надрукувати що-небудь цікавеньке і про Штірліца, і про Жеглова та Шарапова, і... Одне слово, пишіть. Аби лише борода була не дуже...

* * *

Двоє джентльменів йдуть містом.

— Гадаю, Ватсоне, за рогом цього будинку нам намнуть боки, — каже один.

— Жартуєте, Холмсе! — не вірить інший.

За рогом будинку на них накидається кілька дужих чолов'яг. Чути глухі удари, зойки. За хвилину на місці події залишається дві фігури, в яких важко впізнати джентльменів.

Ватсон, обережно торкаючись власної щелепи:

— Але як ви передбачили це, сер?

Холмс, намагаючись скласти докупи те, що мить тому було легендарною палицею:

— Елементарно, Ватсоне. Я вчора тут випендрювався.

* * *

Холмс та Ватсон вирішили пообідати разом.

За кільканадцять кроків до ресторану знаменитий детектив каже:

— Гадаю, сьогодні нам запропонують котлети по-київськи.

Зайняли місце за столиком. Підходить офіціант.

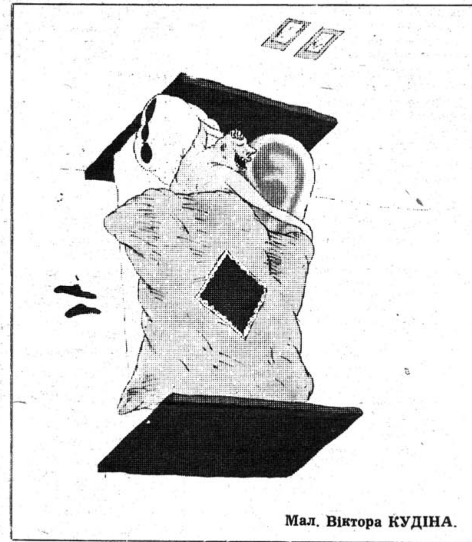
— Що у вас сьогодні? — запитує Ватсон.

— Котлети по-київськи, сер.

— Геніально, Холмсе! — шепоче Ватсон, коли офіціант відходить від столика. — Але що вам підказало? Дедуктивний метод?

— Елементарніше, Ватсоне! Лічильник Гейгера.

Надіслав Олександр **КАЛІНІЧЕНКО**.
Київ.

Мал. Віктора КУДІНА.

Маленькі трагедії

НЮАНСИ ПЕРИФЕРІЇ

Вдалось до райцентру
поїхати Ганні.
Найперше бажання —
помитись у бані.
Із часом у селищі
дещо змінилось,
Як часто буває,
що Ганні й не снилось.

Де мились раніш,
«апарат» скоротили,
І побуту храм,
без вагання закрили,
Якась бухгалтерія
там поселилась.
Лиш вивіска «Баня»
на спогад лишилась.
А Ганна раділа,
що думка збулася.
Зайшла в передбанник,
як є, роздяглася.
Швиденько у баню.
І, що за причина?
Довкола стояли,
сиділи мужчини.

Аж ахнула,
глянувши миттю на себе:
— Чи хто таке бачив?
Чи вам таке треба?
Озвавсь головбух:
— Не прийміть за образу.
І бачили, й треба —
Не маємо часу!

І. ДЕМЧЕНКО.
Дніпропетровська область.

ПОНЕДІЛОК

11 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
16.15 Науково-популярні фільми: «У цьому прекрасному і шаленому світі». «Писаки», «Побачення з батьком».
17.15 Музичний фільм «Тихо! Йде запис!».
17.30 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
18.00 Науково - популярний фільм «По сторінках «Червоної книги».
18.30 Музичний фільм «В. Соловйов-Сєдой».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Соціальний захист учителя. «Круглий стіл».
20.45 На добраніч, діти!
21.05 Чемпіонат з баскетболу. Жінки. «Динамо» (Київ) — «Спартак» (Московська обл.).
22.00 **Відеозвіт про роботу третьої сесії Верховної Ради УРСР.**
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Нові пригоди янкі при дворі короля Артура». 1 серія.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт». Економічний огляд.
9.15 «Хоробре оленятко». Мультфільм.
9.35 «Діло було в Пенькові». Художній фільм.
11.10 Танцює «Фламенко»
11.40 «Життя для книги. І. Ситін». Науково-популярний фільм.
12.00 ТСН.
12.15 «Не любо — не слухай...» Гумористично - розважальна програма.
15.00 ТСН.
15.15 На прохання глядачів. Художній телефільм «Ставка, більша за життя». Фільм 1.
16.10 «Птах із зламаними крилами. Олександр Дейнека».
16.50 «Музична скарбниця». Твори В.-А. Моцарта і Р. Шумана.
17.45 Дитяча година (з уроком німецької мови).
18.45 За законами ринку.
19.15 «Контакт». Економічний огляд.
19.30 До 75-річчя кіностудії ім. М. Горького. Художній фільм «Срібні Озера». Вперше.
21.00 Час.
21.45 В. Шекспір. «Отелло». Прем'єра фільму-вистави Мордовського театру драми.
0.25 ТСН.
0.45 Нічне телебачення. «Тільки в мюзик-холі». Художній фільм.
1.50 «Квиток у перший ряд». Лідери радянської естради.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Прекрасне й загадкове». Науково - популярний фільм.
8.35, 9.35 Література. 9. кл. М. Лермонтов. Волелюбна лірика.
9.05 Італійська мова.
10.05 «Великобританія сьогодні». Передача російською мовою.
10.35, 11.35 Астрономія. 11 кл. Сонце.
11.05 Російська мова.
12.05 Романси Ф. Пуленка.
12.45 Лижний спорт. Чемпіонат світу. 10 км. Чоловіки.
14.00 «Планета». Міжнародна програма.
15.00 «Якось... Зустрілись...». Пантоміма О. Кирюшкіна.
17.00 Мультфільми.
17.25 Телестудії міст РРФСР. Сиктивкар.
17.55 «Георгій Мостовой та інші...». Теленарис.
18.25 Співає Л. Рюміна.
18.55 Телевізійний музичний абонемент. Презентація Російського національного симфонічного оркестру.
19.55 Колаж.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Телестудії міст РРФСР. Йошкар-Ола.
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 «Ми — ваші діти». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

ВІВТОРОК

12 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

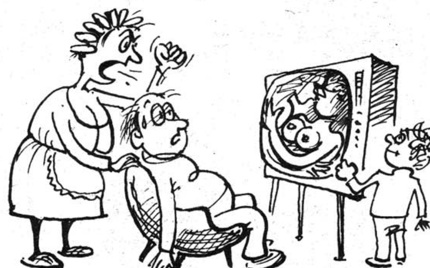
7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Господарю на замітку», музика, «Мальовнича Україна», погода).
9.00 Концерт Українського фонду культури.
10.50 «Доброго вам здоров'я». Рецепти лікаря Йотова. Передача 2.
11.20 Телефільм «Кумшагальська історія».
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Фізика.
12.10 Художній телефільм «Камінний господар».
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.45 На допомогу школі. Українська література. А. Малишко — поет-пісняр.
17.10 Документальний фільм «Єгиптянин»
18.00 Телефільм «Хто розведе хмари?».
18.30 Фортепіанна музика.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...» Громадсько-політичний відеотижневик». Частина 1.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 «Хто ми....». Частина 2.
22.00 **Відеозвіт про роботу третьої сесії Верховної Ради УРСР.**
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Нові пригоди янкі при дворі короля Артура». 2 серія.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Актуальний репортаж.
9.15 Прем'єра документального телефільму «Дарвоз».
9.30 Дитяча година.
10.30 «Срібні Озера». Художній фільм.
12.00 ТСН.
12.15 «Джаз у кишені. Володимир Чекасин». Фільм-концерт.
15.00 ТСН.
15.15 «Ставка, більша за життя». Художній телефільм. Фільм 2.
16.20 Прем'єра документального телефільму «Я відчуваю неминучість».
17.05 Мультфільм.
17.25 Виступ заступника міністра МВС СРСР С. Лісаускаса.
17.40 Дитячий музичний клуб «Рок-урок».
18.25 Поради стороннього.
19.35 Презентація Пекінського телебачення на ЦТ.
19.50 Прем'єра документального телефільму «Велика Китайська стіна».
20.10 Прем'єра художнього телефільму «Фіолетові спокуси». 1 серія (КНР).
21.00 Час.
21.45 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
22.30 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра художнього телефільму «Китайські лицарі». 1 і 2 серії.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 1 серія.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.35, 9.35 Фізика. 11 кл. Лазери.
9.05 Французька мова. 1 рік.
10.05 Французька мова. 2 рік.
11.05 «Наш сад».
12.05 Співає Г. Бесєдіна.
12.25 Лижний спорт. Чемпіонат світу. 5 км. Жінки.
14.00 В. Тендряков. «Хліб для собаки». Телевистава.
15.10 «Ось так і живу».
17.25 «Біла чапля». Мультфільм.
17.40 «Вертикаль».
18.15 Ритмічна гімнастика.
18.45 Парламентський вісник Росії.
19.00 Лижний спорт. Чемпіонат світу. 5 км. Жінки.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Двоборство. Стрибки з трампліна.
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 Кінопанорама.
23.00 С. Цвейг. «Воскресіння Генделя». Літературно-музична композиція.

Терміново вимкни, татові не можна хвилюватися.
Малюнок Л. ТЕЛЯТНИКОВА.

СЕРЕДА

13 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Школа радіаційної гігієни», музика, «Майстри гумору», погода).
9.00 Поезія О. Пушкіна в музиці.
9.45 Художній фільм «Оплески, оплески...».
11.00 «Земле моя». «Звідки родом «кислий дощ»
11.30 Все про кіно.
12.50 Документальний телефільм «Дорога людей. По великому Шовковому шляху».
13.40 «Говоримо українською».
16.00 Новини.
16.15 Для школярів. «Старти надій».
16.45 На допомогу школі. Російська література. М. Лермонтов. Сторінки життя і творчості.
17.15 Співає жіночий вокальний ансамбль «Гама».
17.30 «На київській хвилі».
18.00 Телефільм «Спадкоємець».
18.30 Фільм-концерт «Флуєраш».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Спартак» (Москва). 2 і 3 періоди. У перерві — Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 Концерт самодіяльних художніх колективів Харківської області.
22.00 **Відеозвіт про роботу третьої сесії Верховної Ради УРСР.**
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Кар'єра Діми Горіна».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Діловий кур'єр.
9.15 Дитячий музичний клуб. «Рок-урок».
10.00 «Фіолетові спокуси». Художній телефільм. 1 серія.
10.50 «Свинопас». Мультфільм.
11.10 «Китайські лицарі». Художній телефільм. 1 серія.
12.00 ТСН.
12.15 «Китайські лицарі». Художній телефільм. 2 серія.
15.00 ТСН.
15.15 «Ставка, більша за життя». Художній телефільм. Фільм 3.
16.10 «Другий Український. Хроніка і спогади». Документальний фільм.
16.50 С. Прокоф'єв. Скіфська сюїта «Ала і Лоллій».
17.10 Дитяча година (з уроком англійської мови).
18.10 IV Всеросійський конкурс виконавців на народних інструментах.
19.05 Недипломатичні бесіди.
19.30 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра документального фільму «Ярмарок у Лунтані».
20.10 Прем'єра художнього телефільму «Фіолетові спокуси». 2 серія.
21.00 Час.
21.45 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра художнього телефільму «Лі Дачжао». 1 серія.
23.10 Клуб любителів опери.
0.10 ТСН.
0.30 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 2 серія. Частина 1.
1.25 «Шекспіріана». Фільм-балет.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «І хай душа залишиться чистою...».
8.35, 9.35 Основи інформатики і обчислювальної техніки. 11 кл.
9.05 Німецька мова. 1 рік.
10.05 Німецька мова. 2 рік.
10.35 Література. 7 кл. А. Гайдар. «Школа».
11.05 Здоров'я.
11.35 Співає хор студентів.
11.55 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Двоборство. Естафета 3 по 10 км.
13.45 Телевізійний музичний абонемент.
14.45 Прем'єра документального телефільму «Необережники».
15.15 Концерт музичного фольклору України.
16.55 Документальний екран Росії. «Кличу всіх, хто любить правду».
18.25 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Сокіл» — «Спартак». У перерві — 19.50 Вечірня казка.
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради РРФСР.
22.15 М. Лєсков. «Зачарований мандрівник». Телевистава.

ЧЕТВЕР
14 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Брати наші менші», музика, «Мальовнича Україна», погода).
9.00 Концерт артистів української естради.
9.50 Науково - популярні фільми «Точка роси», «Заповідне».
11.40 Шкільний екран. 6 кл. Музика. Опера О. Бородіна «Князь Ігор».
12.10 «Театр і час».
13.10 Музичний фільм «Пшеничне перевесло».
16.00 Новини.
16.10 Сонячне коло.
16.40 Камерний концерт.
17.10 Республіканська фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з математики.
17.40 Музичний фільм «Добрий вечір, сусідонько».
18.00 «Земле моя», «Плями на дзеркалі».
18.30 Музичний фільм «Київські фрески».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Леся Українка. «Бояриня». Вистава Закарпатського обласного музично-драматичного театру.
20.50 На добраніч, діти!
21.10 Грає А. Шевченко (гітара).
21.30 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.30 Новини.
23.45 Нічний телезал. «Пісенний вернісаж». (Частина 1).

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 За зведеннями МВС.
9.15 Дитяча година (з уроком англійської мови).
10.15 «Фіолетові спокуси». Художній телефільм. 2 серія.
11.00 Грає Т. Вольська (домра).
11.10 О. Пушкін. «Повісті Бєлкіна». «Трунар». Телевистава.
12.00 ТСН.
12.15 Концерт солістів Великого театру СРСР.
15.00 ТСН.
15.15 «Ставка, більша за життя». Художній телефільм. 4 серія.
16.30 Документальні телефільми.
17.10 «Я вам заспіваю».
17.35 Фільм — дітям. «Топінамбури». 1 серія.
18.40 ...До шістнадцяти і старші.
19.25 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра документального телефільму «Краєвиди Пекіна».
20.10 Прем'єра художнього телефільму «Фіолетові спокуси» 3 серія.
21.00 Час.
21.45 За зведеннями МВС.
22.00 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра художнього телефільму «Лі Дачжао». 2 серія.
23.15 Прем'єра документального телефільму «Відкриття Азіатських ігор».
0.35 ТСН.
0.55 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 2 серія. Частина 2.
1.55 «Вас запрошує Софія Ротару».

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Анрі де Сен-Симон». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Література. 8 кл. Л. Толстой. «Після балу».
9.05 Іспанська мова. 1 рік.
10.05 Іспанська мова. 2 рік.
10.35, 11.35 Література. 10 кл. Ф. Достоєвський. «Злочин і кара».
11.05 На екрані служба 01.
12.05 Прем'єра документального фільму «Бабусина квартира».
12.25 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Естафета 4 по 5 км. Жінки.
13.45 Ритмічна гімнастика.
14.15 Документальний екран Росії.
17.00 «Пори року». Лютий.
17.45 Ритмічна гімнастика.
18.15 Прем'єра документального телефільму «Лада» на Кіпрі і в Греції».
18.25 Хокей. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Динамо» (Рига). У перервах — 19.05 Парламентський вісник Росії. 19.50 «Вечірня казка».
20.45 Співає хор «Млада».
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.45 «Джамайка». Художній телефільм. 1 серія.

П'ЯТНИЦЯ
15 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Цікава новина», музика, «Разом — одна сім'я», погода).
9.00 Танцює М. Прядченко.
9.40 Концерт республіканського центру мистецтв.
10.35 Шкільний екран. 8 кл. Історія УРСР. Відображення визвольної боротьби українського народу в історичних піснях і думах XVI—XVII ст.
11.05 Музичний фільм «Глек біля джерела».
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Історія УРСР. Т. Г. Шевченко — революціонер-демократ.
12.15 Ф.-Г. Лорка. «Криваве весілля». Вистава Київського академічного російського драматичного театру ім. Лесі Українки.
16.00 Новини.
16.10 Співає тріо «Калина».
16.25 Музичний фільм «Вернісаж на Андріївському узвозі».
17.00 На допомогу школі. Народознавство. «Урок біля червоної калини».
17.30 «На київській хвилі». Інформаційний випуск.
18.00 Телефільм «Минуле ще попереду».
18.30 Музичний фільм «Всі зірки».
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Альфа і омега». Науково-пізнавальна програма.
20.15 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Торпедо». 3 період.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Концерт художньої самодіяльності.
22.00 Художній фільм «Золота баба».
23.15 Вечірній вісник.
23.45 Нічний телезал. «Пісенний вернісаж». (Частина 2).

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Мультфільми.
9.30 ...До шістнадцяти і старші.
10.15 «Фіолетові спокуси». Художній телефільм. 3 серія.
11.05 «Старому другу». Концерт Л. Лещенка.
12.00 ТСН.
12.15 «Відкриття Азіатських ігор». Документальний телефільм.
15.00 ТСН.
15.15 «Ставка, більша за життя». Художній телефільм. 5 серія.
16.10 «Якщо вам після...».
16.35 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». «Весело на душі». Документальний фільм.
17.25 Фільм — дітям. «Топінамбури». 2 серія.
18.30 Наш сад.
19.00 Програма «ВіД».
19.15 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра мультфільму «Цар мавп перемагає демонів».
21.00 Час.
21.45 Програма «ВіД». У перерві — ТСН.
1.00 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 3 серія.
2.05 «Єгипетські ночі».

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Москва, я думав про тебе...». Документальний телефільм.
8.35, 9.35 Історія. 8 кл. Російські літописи.
9.05 Англійська мова. 1 рік.
10.05 Англійська мова. 2 рік.
10.35 «Світ, що нас оточує». 1 кл. «Хліб — усьому голова».
10.55 Співає тріо «Рябинушка».
11.10 Розминка для ерудитів.
11.55 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Естафета 4 по 10 км. Чоловіки.
14.15 «Наодинці зі словом».
15.05 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Стрибки з трампліна.
17.00 «Ваш вихід, артисте». Є. Ласько.
17.25 Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Ноша».
18.15 Спорт для всіх.
18.25 Хокей. Чемпіонат СРСР «Хімік» — «Динамо» (Москва). У перерві — 19.50 Вечірня казка.
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.45 «Джамайка». Художній телефільм. 2 серія.

СУБОТА
16 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

7.30 Новини.
7.45 Музичний фільм «З натури малювала Катерина Білокур».
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Доброго вам здоров'я. «До лікаря — у Кобеляки».
9.15 Документальний фільм «Начальник розвідки: спогади, документи».
10.45 «На хвилі дружби». Оренбурзький російський народний хор.
11.30 Циркова програма.
12.00 «Літературна карта України». Подвижник болгарського відродження Н. Геров.
12.45 На здобуття Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка 1991 р. Заслужена самодіяльна капела бандуристів УРСР «Кобзар» Струсівського сільського будинку культури Тернопільської області.
13.15 Новини.
13.30 І відкритий чемпіонат України з бальних танців.
14.15 Концерт дитячої художньої самодіяльності.
14.40 Чемпіонат СРСР з кік-боксінгу.
15.15 Для дітей. Художній телефільм. «Хвилі Чорного моря». 3 серія.
16.20 Пісні «афганців».
16.50 Все про кіно.
8.05 «Пісня, народжена морем». Творчий вечір В. Громцева.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Надвечір'я». В гостях у людей старшого віку народна артистка СРСР В. Леонтьєва.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР із стрибків у воду.
21.30 Українська естрада.
22.00 До 120-річчя з дня народження Лесі Українки. Фільм-вистава «Кассандра».
23.30 Вечірній вісник.
0.00 Нічний телезал. Художній фільм «Зайчик».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 В суботу рано-вранці.
7.00 Мультфільми.
7.15 Спорт для всіх.
7.30 Ритмічна гімнастика.
8.00 Ранкова розважальна програма.
8.30 Наш сад.
9.00 ТСН.
9.15 Грає духовий оркестр.
9.35 «Орел. Джерела пам'яті».
9.55 Із золотого фонду ЦТ. О. Островський. «Пучина». Фільм-вистава Малого театру СРСР.
13.05 «Бурда моден» пропонує.
13.35 Фільми режисера С. Самсонова. «Вогненні версти».
15.00 ТСН.
15.15 Політичні діалоги. «Хто є хто?».
16.30 У світі казок і пригод. Художній фільм «Три ляпаси».
17.45 П'ять пісень на вірші С. Єсеніна виконує Й. Кобзон.
18.00 Міжнародна панорама.
18.45 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра художнього телефільму для дітей «Заплющ очі».
19.15 Прем'єра художнього телефільму «Жовч павича». 1 і 2 серії.
21.00 Час.
21.45 Ангажемент Євгенія Петросяна.
23.30 ТСН.
23.50 Новини популярної музики.
1.20 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 4 серія.
2.25 Майстри російської опери. Життя і ролі І. Петрова.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільми.
8.30 Російська мова.
9.00 Відеоканал «Співдружність».
12.25 Лижний спорт. Чемпіонат світу. 30 км. Жінки.
15.15 Відеоканал. «Плюс одинадцять».
18.45 Педагогіка для всіх.
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Дзвеніть, голоси, звучіть, сурми...». Й. Гайдн. «Меса Нельсон».
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 «Клуб жінок». Художній телефільм. 1 і 2 серії.
0.05 «Заборонені пісеньки». Документальний фільм.
0.35 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Стрибки з трампліна.

НЕДІЛЯ
17 ЛЮТОГО

ПРОГРАМА УТ

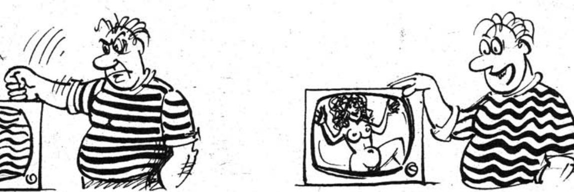
7.30 Новини.
7.45 Ритмічна гімнастика.
8.05 Прем'єра телефільму «Соната» (студія «Укртелефільм»).
8.30 «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма.
9.30 Художній фільм «Людина-амфібія».
11.05 На здобуття Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка 1991 року. Камерні твори Ю. Мейтуса.
11.25 Для дітей. «Канал «Д».
12.55 Новини.
13.10 Художній телефільм «Хвилі Чорного моря». 4 серія.
14.30 Село і люди.
15.15 «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів.
16.00 Служба солдатська.
17.00 «В країні Мультляндії».
18.00 Телеспортарена.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Музичний ярмарок». Естрадна програма.
20.30 Телефільм «Благословенні кольори» (студія «Укртелефільм»).
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Співає тріо «Світлиця».
21.30 Чемпіонат СРСР із стрибків у воду.
22.00 Прем'єра художнього телефільму «Чорна Пантера та Білий Ведмідь». Вступне слово члена-кореспондента АН УРСР професора М. Г. Жулинського.
23.30 Вечірній вісник.
0.00 Нічний телезал. Майстри гумору.

І ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.
8.15 Ритмічна гімнастика.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 Зранку-раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова розважальна програма.
11.30 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Здоров'я.
14.30 «50х50». Музичний додаток до передачі «...До шістнадцяти і старші». У перерві — ТСН.
16.35 Мультфільм.
17.05 Грай, гармонь!
18.10 Уолт Дісней представляє.
19.00 Пекінське телебачення на екрані ЦТ. Прем'єра художнього телефільму «Жовч павича». 3 і 4 серії.
21.00 Час.
21.45 Прем'єра документального телефільму «Мистецтво Олександра Шилова».
22.35 У дзеркалі естради.
23.25 «ВіД» представляє «Музичний ліфт».
0.25 ТСН.
0.45 Нічне телебачення. «Протистояння». Художній телефільм. 5 серія.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 На зарядку ставай!
8.15 Грає А. Федоров (балалайка). В. Сидельников (гітара).
8.30 Відеоканал «Плюс одинадцять».
11.55 Лижний спорт. Чемпіонат світу. 50 км. Чоловіки.
15.15 Співає Х. Бигичев.
15.40 Прем'єра документального телефільму «І нині, і у день вічний». Із циклу «Земля тривоги нашої».
16.40 Творчість народів світу.
17.00 «Планета». Міжнародна програма.
18.00 «Світ, в якому ми живемо». Фільми режисера А. Габриловича. «Монолог про Пушкіна».
18.55 «НЛО: неоголошений візит».
19.45 Мультфільм.
19.55 Колаж.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Гандбол. Кубок ІГФ. Чоловіки. 1/4 фіналу. «Атлетіко» (Мадрід) — ЦСКА.
21.00 Час (з сурдоперекладом).
21.45 Авторське телебачення.

Малюнки Л. ТЕЛЯТНИКОВА.

ПОГОДА

9 лютого у західних областях, 10-го — по Україні, крім сходу, часом сніг, мокрий сніг, подекуди слабкі хуртовини, слабка ожеледь, сьогодні у Карпатах і в Закарпатті сильні опади, часом хуртовини, ожеледь, пориви південно-східного вітру 15—20, у горах подекуди 25—29 метрів за секунду. Температура вдень 9 лютого 3—9 градусів морозу, на крайньому півдні і в Закарпатті 1—6 градусів тепла, 10 лютого вночі 3—9, на сході 7—12 градусів морозу, вдень від 5 градусів морозу до 2 тепла.

По Київській області вдень невеликий сніг. Вітер південно-східний, 7—12 метрів на секунду. Температура 3—8 градусів морозу.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора Борис Сидоренко.

Чергові редактори — Володимир Скачко, Тимофій Прокопенко.

Автор макета — Анатолій Мироничев.

Змінний секретар — Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.150.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03160281.